

društvene obavijesti

GLASILO HRVATSKE KULTURNE ZAJEDNICE U ŠVICARSKOJ

BR. 99, PROSINAC 2006.

- ▶ SJEĆANJE NA ŽRTVU
- ▶ VLČ. SUDAC U ŠVICARSKOJ
- ▶ PROF. TUĐMAN KOD HKZ
- ▶ ŠTO JE MENI HRVATSKA
- ▶ PAZI NE GAZI
- ▶ HRVATSKE SVJETSKE IGRE

PRILOG **HRVATSKI SVJETSKI
KONGRES**

Sretan Božić i Nova godina

Leonardo B.-M.

POZDRAVNA RIJEČ GLAVNOG UREDNIKA

ŽIVOT IDE DALJE

*Gdje siješ ljubav, izraste veselje.
Shakespeare*

Piše Ljupko Perić

Preuzimajući od ovog broja časno mjesto glavnog urednika našeg zajedničkog glasila, svjestan sam činjenice da preuzimam prije svega odgovornost za nastavak djela svih

onih koji su prije mene obnašali ovu dužnost u interesu širenja hrvatske kulture i promicanju hrvatskih interesa i onda kada našem narodu povjesne okolnosti nisu bile naklonjene.

Povjesne okolnosti su se eto promijenile, ali potreba angažiranog pojedinačnog djelovanja nije nestala.

Ja ne spadam u prvu generaciju Hrvata dospjelih u Švicarsku i mnoga imena zaslužna za postanak i opstanak Hrvatske kulturne zajednice potpuno su mi nepoznata, no njihovo djelo, materijalizirano na stanovit način u pojavnom obliku i na ovaj broj DO koji držite u ruci, sveprisutno je i svjedoči u kontinuitetu o godinama teškog, a ponekad i opasnog rada za hrvatsku stvar. Respekt prema tim ljudima i prema tradiciji koju HKZ sama po sebi znači, dodatno obvezuje. Upućujem zahvale i čestitke mom prethodniku gospodinu Osvinu Gauppu čiji je rad na očuvanju HKZ-a nemjerljiv. No i pored svih zasluga koje mu neosporno pripisujem, osobito mu zahvaljujem na tomu, što u nedavnim godinama borbe protiv iracionalnosti u hrvatskim redovima nikada nije napustio razinu civiliziranog, argumentiranog dijaloga. Vodeći računa o odgovornosti za javno izgovorenu riječ, zorno je pokazao kakav sustav vrijednosti HKZ zastupa.

Naš smo rad nastavili i intenzivirali. Kadrovski ojačani, dobro raspoređeni i motivirani nastavljamo započete i ulazimo u nove projekte. Neke od njih ćemo najaviti u ovom broju.

Već tradicionalnu Završnu večer natječaja koji provodimo u suradnji s Hrvatskim dopunskim školama ove smo godine održali u Brigu u Vallisu. Radovi i kreativnost naše djece su i ovoga puta potvrdili vrijednost ove akcije, a djeci donijeli radost i veselje.

Osvrnut ćemo se i na književne tribine na kojima su svoje nove knjige predstavili gospoda Miroslav Tuđman i bivši

veleposlanik RH u Švicarskoj Miroslav Međimorec.

Nismo zaboravili ni Hrvatski svjetski kongres, koji je ove godine odlično organizirao Hrvatske svjetske igre u Zadru.

Radujem se angažmanu naših starih, ali srdačno pozdravljam i naše nove suradnike. Oni će svojim prilogima od općeg društvenog interesa nadamo se doprinijeti podizanju kvalitete i raznolikosti obrađenih tema.

Također koristim prigodu pozvati Vas da komentirate naše priloge i pišete nam. Na koncu sve što činimo i činimo zbog Vas.

Što se kvalitete i profesionalnosti tiskanja našeg glasila tiče, u tiskari *Ekološki glasnik* konačno smo pronašli rješenje koje po kakvoći u potpunosti odgovara našim zahtjevima. Nadam se da ćemo uspješno započetu suradnju na obostrano zadovoljstvo nastaviti.

Bliži nam se jedan od najvećih katoličkih blagdana. Dolazi blaženo vrijeme Božića.

Ja Vam želim da to vrijeme mira i spokoja provedete u krugu svojih obitelji, doživite radost praštanja i ojačate za vremena koja su pred nama. Od srca; svima!

Felix dies natalis Domini ! (Čestit Božić!) ■

SADRŽAJ:

- 02 - Lj. Perić: UVODNIK
- 03 - D. Gaupp: MARIJAN KARABIN
- 04 - D. Gaupp: Što je Hrvatima Bosna i Hercegovina
- 06 - Zlatko Špehar: SJEĆANJE NA ŽRTVU, VUKOVAR 1991-2006.
- 07 - H. von Gegenheim: VUKOVAR, SYNONYM EINER TRAGÖDIE
- 08 - Š. Š. Čorić: SUDAC, PRVI IZLAZAK U EUROPU
- 09 - M. Babić: BILI SMO SVJEDOCI
- 10 - D. Gaupp: HRVATSKI SVJETSKI KONGRES
- 11 - M. Bedić: MOST PRIJATELJSTVA
- 11 - N. Wäger: ZAGREB-REISE DER TRIESNER CHORJUGEND
- 13 - D. Gaupp: PRESVIJETLI I RABIN
- 13 - O. Gaupp: VRIJEME KRIVOKLETNIKA
- 15 - M. Babić: 30. RUMENI LIST
- 15 - H. Fehr: GROSSARTIGES ORGELKONZERT
- 16 - D. Perić: POSJETE ZOO-U ZÜRICH
- 16 - D. Gaupp: DVA DANA U VISPU
- 17 - Lj. Perić: ŠTO JE MENI HRVATSKA
- 21 - D. Gaupp: PAZI, NE GAZI!
- 21 - Đ. Mučnjak: MALO SELO VELIKOGA SRCA
- 22 - D. Gaupp: HRVATSKA DJECA ZA HRVATSKU DJECU
- 23 - D. Gaupp: PAPIN GARDIST I NJEGOVA OBITELJ
- 23 - Lj. Perić: OPREDJELJENJE ZA IDIOTIZAM
- 24 - M. Stupar: TKO SE BOJI RAČUNARA JOŠ
- 24 - A. Kordić: DENTALNA HIGIJENA
- 26 - Lj. Perić: POVIJEST FILOZOVIJE, KLASIČNA EPOHA
- 27 - I. Mikulić Dragoje: POVIJEST UMJETNOSTI, GRČKI PERIOD
- 28 - O. Gaupp: IN VINO SANITAS
- 29 - O. Gaupp: DUPINI, PRIJATELJI ČOVJEKU

- 30 - B. Hecker: KAKO KITTOVI I DUPINI SPAVAJU
- 31 - O. Gaupp: POSLOVNI ŠVICARAC
- 31 - O. Gaupp: ŽIVOTNA NAČELA MAJKE TEREZIJE
- 31 - D. Borovčak: 24 PITANJA I 24 ODGOVORA MAJKE TEREZIJE
- 32 - D. Perić: BOŽANSKI PLOD, JABUKA
- 32 - [REDACTED] BOSANSKI VICEVI
- 33 - D. Gaupp: HRVATSKE SVJETSKJE IGRE HSK

IMPRESSUM

NAKLADNIK / HERAUSGEBER:

HRVATSKA KULTURNA ZAJEDNICA U
ŠVICARSKOJ
KROATISCHER KULTURVEREIN IN
DER SCHWEIZ

Društvene obavijesti -

GLASILO HRVATSKE KULTURNE ZAJEDNICE U CH
GRAFIČKO OBLIKOVANJE: DUNJA GAUPP
TISAK: EKOLOŠKI GLASNIK, HRVATSKA

ZA POTPISANE ČLANKE ODGOVARA AUTOR, ZA NEPOTPISANE
UREDNIŠTVO

Uređivački kolegij / Redaktion:

Ljupko Perić, glavni urednik / Chefredaktor
Marica Babić, Božidar Bogojević, Osvin Gaupp, Mirko Marković, Tomislav Kukalj, urednik web stranice

Priloge i oglase slati na:

Kroatischer Kulturverein, Postfach, 8050 Zürich
FAX: 0041 56 2218208, e-mail: hkzkkv@hkz-kkv.ch

www.hkz-kkv.ch

JEDAN OD NAJZANIMLJIVIJIH AUTORA
KOJI ŽIVI U INOZEMSTVU I PIŠE
HRVATSKIM JEZIKOM

MARIJAN KARABIN

Priredila D. Gaupp

Dugogodišnji
član HKZ,
Marijan Karabin,
ove je godine
izdao čak tri
knjige, dvije na
hrvatskom i jednu
na njemačkom
(vidi str. 23).

U osvrtu na jednu knjigu pjesama Marijana Karabina, prof. Mirko Ivanjek napisao je slijedeće: "Hrvatska dijaspora sentimentalni je brod što pluta pučinom egzistencije tražeći svoj korijen. Bol našeg čovjeka u tuđini po sebi je pjesma ..." Ta duboka bol za domovinom bila je izvor prvih Karabinovih pjesama i nadahnuće njegovom cjelokupnom književnom radu.

Marijan Karabin rođen je 1936. g. u Gornjoj Stubici, gdje je pohađao osnovnu školu. U Zagrebu je završio gimnaziju, germanistiku i psihologiju studirao je u Zagrebu i Njemačkoj, a diplomirao u Zagrebu.

Pisanjem pjesama počeo se baviti u poodmakloj dobi, a mnoge je napisao na kajkavskom dijalektu.

Uvršten je u knjigu "45 hrvatskih emigrantskih pisaca" dr. Fra Šimuna Šite Čorića, te u antologiju "Skupljena baština - Suvremeno hrvatsko pjesništvo 1940.-1990." Stijepe Mijović-Kočana. ■

UKRADENI ODGOVOR

Svijetom kruže
tvrdnje svakojake
istinite
a i naopake.

Pa se pitam
otkud ona lažna
kad istina
svakome je važna.

Odgovor bih
na to rado znao
te sam jedan
muzama ukrado:

Tko smisao
u besmislu traži
tom pomoći -
mogu samo laži!

PAHULJICA

Kad prvi mrazovi bi pali
i snijeg se zrakom poigrao
mi đaci bi na prozor stali
u oblačno nebo gledali
pahuljice bijele brojili.

Onda bi zvono zazvonilo
iz snova me mojih trgnulo
i hladnu me klupu vratilo;
pahuljice bi tada male
maštom mi dalje lepršale.

Tad bol mi bi grudi parala
a šutnja samoću grijala
i dječako srce tješila:
pahuljice pusti na miru
čim dirneš ih – one umiru!

KAJ SMO NAPRAVILI

Kaj smo to s tim napravili
kaj svoje smo ostavili
kaj na tuđe mi smo zašli
a mira v srcu nismo našli?

Ovdje nas strance mrziju
tam nam naši zavidiuju
tek sad nigdje doma nismo
baš kak da potepuhi mi smo.

Makar nas radi nemaju
od nas se svi bogatiju
gde i kolike moreju
jeni i drugi nam zemeju.

Komu smo hiže delali
zakaj je tak nakinđali
kad smo je kak spomenike
bez ljudi same ostavili?

Komu smo decu rodili
čemu grunta nakupili
kaj smo, ljudi, napravili
ak nigdar se nemo vratili?

Če kak stranci bumo vmrli
i vu tuđe zemlje sprhli...

ŠUTNJA

Vidli smo vidli
Kaj ne bi vidli

Čuli smo čuli
Kak ne bi čuli

Znali smo znali
Dobre smo znali

A ipak smo
Svi mučali:

I ti i ja
I vi i mi

Jož kak demokratski
Šuteli smo svi!

OPET SMO DOMA BILI

Opet se rijeka automobila
prema našim granicama slila
kada smo pred Božić sa svih strana
ostavili gnijezda ugrijana
i srcu praznom oduška dali
k domovini dragoj pohitali.

Opet tko zna po koji to puta
kolone, umor i zima ljuta
opasna vožnja po poledici
predugi pregledi na granici
cijena je bila za susret kratak
zagrljaj topli, poljubac sladak.

Opet su cvale kronike crne
brojile živote izgubljene
što ostaše na sniježnim cestama
u dugim i pospanim noćima
što krivi put i sat odabraše
i do svojih nikad ne stigoše.

Opet su zvona k ponoći zvala
i djeca se boru radovala
k'o da su godine za tren stale
boli, suze u zaborav pale
kao da čekanja nije bilo
kao da sve se to jučer zbilo.

Opet smo eto mi doma bili
i tužni i sretni se vratili
na poriv srca išli smo tamo
poradi nužde natrag ovamo -
kad će nam jednom moguće biti
k'o svoj na svome doma ostati!?

U POSJETI HRVATIMA ŠVICARSKE
TRIBINA

ŠTO JE HRVATIMA BOSNA I HERCEGOVINA

Priredila D. Gaupp

Tribina gornjeg naslova održana je u raznim gradovima Hrvatske i BiH, a u svibnju o.g. i u Dullikenu/Švicarska u organizaciji Hrvatske katoličke misije Solothurn i Hrvatskog svjetskog kongresa. Tribini je predhodila sveta misa koju su predvodili nadbiskup vrhbosanski kardinal **Vinko Puljić** i banjalučki biskup monsijor dr. **Franjo Komarica**.

Hrvati pristigli iz raznih i udaljenih dijelova Švicarske ispunili su crkvu sv. Vendolina do zadnjeg mjesta, a u dvorani u kojoj se tribina održavala, mnogi su ostali stajati.

Nacionalni koordinator Hrvatske kat. misije u Švicarskoj, dr. fra **Šimun Šito Ćorić** pozdravio je goste i učesnike. Tribinu je vodio novinar HT-a i kolumnist Katoličkog tjednika (KT) **Mario Raguž**. Govornici su bili glavni urednik KT-a dr. **Ivo Balkučić**, kardinal Vinko Puljić, biskup dr. Franjo Komarica, novinarka Hrvatskog katoličkog radija **Tanja Popec** i novinar Radio Marije i KT-a **Ivica Relković**.

CRKVA SE MORA MJEŠATI U POLITIKU

Nakon što se u studenom 2005. krenulo s tribinom, pojavila su se i pitanja smije li se Crkva mješati tamo gdje joj navodno nije mjesto, naime u politiku, i zašto su upravo dva katolička medija, Katolički tjednik iz Sarajeva i Hrvatski katolički radio iz Zagreba, njeni organizatori.

Dr. Ivo Balkučić je rekao da teme i problemi o kojima voditelji tribine govore i te kako spadaju u područje naše vjere, pa se stoga i crkveni poglavari kao učitelji i pastiri naroda ne samo trebaju nego i moraju angažirati. Naša nas vjera uči i rodoljublju i domoljublju, ali i tome da ne smijemo ostati nijemi i ne zainteresirani na nepravdu. Zlo moramo izbjegavati, ali jednako tako moramo promicati pravdu i dobro prema svakom čovjeku, a osobito prema pripadnicima svoga naroda. Hrvatima u BiH učinjena je velika nepravda, oni su najveće žrtve nedavnog rata i dejtonskog nepravdnog mira, rekao je dr. Balkučić. Broj

Hrvata u BiH se gotovo prepolovio (820.000 prije rata, 460.000 danas), a onima koji su još tu uskraćena su osnovna ljudska prava i slobode. Lice-mjerne su tvrdnje nekih hrvatskih političara da Hrvati u BiH svoje probleme trebaju rješavati u toj zemlji.

„Ove tribine su krik duhu hrvatske nacije da iziđe iz svojih uskih, osobnih i regionalnih interesa, da se bolje razumijemo i jedni drugima pomognemo kako bismo opstali kao narod. Pod tim vidom u raznim sredinama upozoravat ćemo na te probleme kako bismo pridonijeli hrvatskom zajedništvu, razumijevanju i uzajamnoj pomoći.“

HRVATI PREVIŠE STRŠE NA POZORNICI EUROPE

Dr. Franjo Komarica u svojim susretima s europskim i svjetskim političarima neumorno ukazuje na nepravdu koja se čini Hrvatima u BiH. Povratak Hrvata na područje Republike Srpske sprječava se na sve moguće načine, a ne dozvoljava se ni obnova ili izgradnja crkvenih objekata. Jedan od međunarodnih predstavnika otvoreno je rekao da su Hrvati u BiH nepoželjni. „Hrvati, kao katolički narod „previše strše“ na pozornici Europe, pa je potrebno razvodniti utjecaj Crkve na društvo kako u Hrvatskoj tako i u BiH“, rekao je taj visoki politički uglednik Europe.

„Na moje pitanje mnogim međunarodnim sugovornicima zašto kažnjavaju katolike Hrvate ne omogućujući im pravo na osnovna ljudska i građanska prava i slobode, među kojima je i pravo na vlastiti identitet, radno mjesto, imovinu, jezik, obnovu porušenog, dobio sam ciničan odgovor da smo trostruko krivi kao katolici, Hrvati i zato što želimo ostati u BiH“, rekao je biskup Komarica. „Sada hrvatski političari, kako oni u BiH, tako i oni iz Hrvatske, imaju priliku ispraviti veliku nepravdu prema bosanskohercegovačkim Hrvatima. Potrebno je poticati međunarodne predstavnike kako bi uvidjeli da je ovo jedan fatalan čorsokak, jer BiH neće uspjeti kao multietnička cjelina bez hrvatskog naroda“, istaknuo je biskup Komarica.

NIŠTA NAM NE MOGU AKO NAS VJERA UJEDINJUJE

Kardinal Puljić: „Iako smo konstituiran narod, nismo postigli jednaka pra-

va u BiH kao ostala dva naroda. Nismo dobili ni potporu onih koji su provodili sporazum iz Daytonu. Želimo da se prepozna stanje, sruše predrasude i otvore perspektive Hrvatima u BiH, a potom i onima koji su iz Bosne otišli, i da se promijeni odnos Republike Hrvatske prema Hrvatima u BiH.

U Bosni i Hercegovini ne mogu nikome obećati ni sigurnost, ni politička prava, ni pravo na povratak, obnovu, posao. No mogu ih upozoriti i zamoliti da budu ustrajni i svjedoče ono za što žive, izgaraju, a ono za što se umire to ne odumire i zato se nikoga ne trebamo bojati. Mi kao narod koji je primio kršćanstvo imamo snagu bez obzira na politička zbivanja, bez obzira na tajne službe i policije koje vrbuju i rastaču dušu. Ništa nam ne mogu ako nas vjera ujedinjuje, ako smo čestiti, moralni i poštjeni. To je baština koju trebamo ostaviti budućim pokoljenjima. U takvom duhu odgajajte djecu, neka se u obiteljima rađaju heroji vjere. U današnjem društvu urušavaju se vrednote evanđelja. Donose se zakoni koji nisu u skladu s kršćanskim moralom, a sve pod parolom slobode, napretka i demokracije.

Vrijeđanje Krista i kršćanstva ne osuđuje se i nije kažnjivo, za razliku od vrijeđanja islama ili židovstva. Stoga je svaki kršćanin pozvan svjedočiti za Krista, jer tamo gdje su vjernici, tamo je i Krist prisutan. Tako i po vjernicima Krist ima pravo biti i u BiH. Stoga molite da Bog ulije duh razboritosti onima koji odlučuju o nama, kako ne bi jedno govorili, a drugo činili. Ove tribine su naše svjedočenje da, bez obzira na tamu, mi Hrvati katolici imamo hrabrosti paliti svjetlo. I kad nam kažu da smo manjina, mi uvijek podsjećamo da smo na strani istine. A i Bog je na strani istine. Zato smo s Bogom uvijek većina“, rekao je kardinal Vinko Puljić.

SLABO SMO POVEZANI I PREMALO SE POZNAMO

Tanja Popec upozorava na problematiku slabog ili nikakvog informiranja Hrvata u Hrvatskoj o događanjima u BiH. Hrvatski mediji su i gluhi i slijepi na mnogobrojne probleme i tek rijetkim katoličkim novinarima uspije donijeti poneku priču Hrvata u BiH.

„Jeste li znali da je svaki treći Hrvat podrijetlom iz BiH, a svaki sedmi ►

rođen na današnjem području te zemlje?", upitao je g. Relković. Do toga podatka došao je Siniša Grgić istraživajući koliko Hrvata živi u SAD-u. Ustanovio je da ih je tamo milijun i sto pedeset tisuća koji su svjesni svojih hrvatskih korijena, te da je svako treće hrvatsko prezime nastalo na području današnje BiH.

Hrvati su u ne tako davnoj prošlosti više puta bili prepolovljeni. Prvi puta na one u domovini i na one u iseljeništvu. Oni u domovini prepolovili su se na pristaše komunizma i zagovornike neovisne Hrvatske. Zagovornici neovisne Hrvatske podijeljeni su granicom između BiH i Hrvatske. Upravo poradi toga, Hrvatska ima svako pravo mješati se u poslove BiH.

Demograf Anđelko Akrap ima pravo kada kaže da je BiH veliki biološki rezervoar bez kojeg bi Hrvatska danas imala dvostruko manje stanovništva. Samo od 1991. do 2001. u Hrvatsku je iz BiH došlo 190.000 osoba, uglavnom Hrvata. Hrvati iz BiH su tokom čitave povijesti imali važnu ulogu na ovim prostorima i mi im moramo pomoći da tamo ostanu.

„Biti daleko od BiH nije nam od koristi. Pogledajte koliki je Mario (Raguž) iz BiH, a pogledajte koliki sam ja, čiji su predci napustili BiH i došli u Slavoniju pa u Zagreb“ šaljivo je demonstrirao g. Relković postavivši se uz g. Raguža.

Također je rekao da u javnom mnijenju vlada potpuno kriva predodžba o „jako moćnim Hercegovcima u hrvatskom gospodarstvu“, budući da je od 140.000 gospodarskih subjekata tek njih 12,5 % u sudskom registru zavedeno na ime osoba rođenih u BiH. ■

DIJELOVI PREDAVANJA GOSPODINA RELKOVIĆA

1. ŠTO JE HRVATIMA IZ BiH BOSNA I HERCEGOVINA? Je li BiH Hrvatima majka ili maćeha? Kako se administracija BiH (i međunarodni protektor) ponaša prema jednom od svojih ustavnih konstitutivnih naroda? Kako se Hrvati ponašaju prema državi kojoj su konstitutivni narod? Onog trenutka kad najmalobrojnijeg konstitutivnog naroda nestane ili budu pretvoreni u klasičnu manjinu, nestat će ovakve BiH. Republika Srpska će otići svojim putem, a drugi će dio biti država samo jednog naroda - Muslimansko-Bošnjačkog. Tako će narod koji je referendumski osigurao međunarodnu legitimaciju BiH, koji se prvi digao na njezinu obranu od agresije i koji ju je na kraju oslobađanjem velikih prostora uoči Daytonu i doveo do mogućnosti da opstane, biti kažnjen da ga u njoj nestane. HVO se prvi suprotstavio agresiji i uništenju BiH, a sada ga se tretira kao agresorsku vojsku. Primjer televizije, medija - koja bi majka svojem djetetu priječila da govori materinim jezikom? Haaške optužnice Hrvatima impliciraju osvajačku ulogu čak i tamo gdje su bili u enklavama!

2. ŠTO JE HRVATIMA HRVATSKE BiH? Što je, dakle, Hrvatskoj BiH? Nepoželjna, gubava susjeda? Vrući kesten kojega se ne želi imati ni blizu ruku? Nešto nedefinirano s čime ne znamo što bismo? Hrvatska se državna politika prema BiH mijenja ne samo od izbora do izbora, sukladno stranci ili strankama na vlasti, nego i tijekom istoga mandata. Stranke iz zajedničke vladajuće koalicije ponašaju se prema BiH dvojako, pa čak i dijametralno suprotno (primjer su, recimo SDP i HSLS u proteklom mandatu). A isto tako je često sasvim suprotan pristup različitih razina vlasti (recimo Predsjednika i Vlade). Ali i odnos bosanskohercegovačkih vlasti prema Republici Hrvatskoj je nekonzistentan. Posebno je nekorektna nezahvalnost za obranu i oslobađanje BiH, ali i zbrinjavanje oko pola milijuna njezinih građana tijekom rata, pa čak i u vrijeme hrvatsko-muslimanskog sukoba u BiH.

3. ŠTO JE HRVATIMA HRVATSKE HRVATSKI NAROD IZ BiH? Što su Hrvatskoj Hrvati iz BiH? Jesu li nam oni rođaci kojih se stidimo? Smetnja i uteg u hodu prema europskim prostranstvima i koji nam opterećuju državni proračun? Hercegovci kao prototip lopova i primitivnih? Hrvati BiH prošli su dvostruku žrtvu. Kako je opstojnost same Hrvatske bila usko vezana uz opstojnost BiH, tako su se Hrvati iz BiH žrtvovali za državu svojega naroda s druge strane Save i Dinare, kao i za samu BiH, da bi na kraju umjesto zahvale za dvostruku žrtvu dobili dvostruko ignoriranje! Je li Hrvatska svjesna udjela Hrvata iz BiH u vlastitom demografskom preživljavanju? Bez toga udjela Hrvatska bi bila pusta zemlja! Je li Hrvatska svjesna udjela brojnih znanstvenika, vjerskih i kulturnih djelatnika i raznih drugih istaknutih pojedinaca koji čine njezin društveni i kulturni identitet pred svijetom?

Na kraju smijemo li uopće postaviti poneko analoško pitanje? Što je Englezima BiH? Što je Francuzima BiH? Što je Amerikancima BiH? Zbog njihovih na Balkanu, očito im je BiH, koja im inače nije ništa, mnogo više nego nama Hrvatima, kojima je kolijevka iz koje je izišlo ponajviše od našega života! Ako Velika Britanija javno očituje da ima svoje strateške interese u Iraku, ako SAD javno kaže da brani svoje strateške interese u Afganistanu, zašto se Hrvatska plaši i pomisliti da ima pravo na strateške interese u BiH? Uostalom ako Velika Britanija brani svoj strateški interes na Balkanu, pa i u samoj BiH gdje ne žive Englezi, ako SAD brani svoje strateške interese na Balkanu, pa i u samoj BiH gdje ne žive Amerikanci, zar je grijeh i zločin da i Hrvatska ima svoj strateški interes u BiH, gdje za razliku od Engleza i Amerikanaca ipak žive (ako prežive) stariji Hrvati! Zašto je, međutim, najpreciznija definicija onog što je trenutno Hrvatima BiH tako višeznačno neBiH?

4. ŠTO JE HRVATIMA UOPĆE DRŽAVA? I na kraju ostajemo umjesto pred pitanjem „Što je Hrvatima Bosna i Hercegovina?“, pred pitanjem „Što je Hrvatima uopće vlastita država?“. Lako je narodu koji u trenutku stvaranja svoje države ima relativno jasan teritorij i nenasilne susjede. On u godinu dana može sažeti stotinu godina, a u jedno desetljeće čitavo tisućljeće državnog nepostojanja. To je primjer mirnog raspada Čehoslovačke, ali i primjer slobodnog osamostaljenja Slovenije (sedmodnevni slovenski rat nije bio srpski, nego JNA-ovski obilježen). Radi brže homogenizacije i izgradnje državnog aparata, Slovenija se mogla koliko god je htjela grubo ponijeti prema JNA, pa joj na to nitko nije uzvratilo i okupacijom dijela teritorija. Hrvatsko je pak državno osamostaljivanje bilo uvjetovano jednim prijetom i tko god danas iz svih ratnih posljedica isključiti to prijetelo ne odnosi se korektno prema narodu koji je znao da će morati najprije biti žrtva da bi nakon toga možda uspio postati samostalan i suveren. Dodatni je problem bio i taj što se državnost hrvatskog naroda postavljala dvosmjerno. U istom trenutku napadnut, na istu i zajedničku obranu natjeran, hrvatski je narod trebao izgrađivati državnost u dvije sasvim različite države. U jednoj u kojoj je suveren, i u drugoj u kojoj suverenitet dijeli s druga dva naroda od kojih je jedan izravni rušitelj te države. ►

Nema naroda na svijetu koji bi, u trenutku rađanja vlastite državnosti, uvjetovan dvodržavnim okvirom, uspio apotekarski razdvojiti svoju suverenost u jednoj, od svoje konstitutivnosti u drugoj tronacionalnoj državi, a u kojoj se većina njegova naroda teritorijalno nadovezuje na samostalnu nacionalnu državu. U istom trenutku biti uvjetovan oblikovati dvije države nije prednost, nego svojevrsna nasilna podijeljenost za jedan narod. I tko u odvijanju takvog procesa jednom narodu gleda samo negativne poteze, a ne nagrađuje njegovu dvostruku žrtvu nije dobronamjeran, pa niti zahvalan tom narodu niti za ono što mu je taj narod omogućio. Tu otvoreno mislim na Muslimansko-Bošnjački narod u BiH, kao i na predstavnike međunarodne zajednice koji bez prvotne žrtve hrvatskog naroda s obje strane hrvatsko-bosansko-hercegovačke granice, kao ni bez završne osloboditeljske akcije združenih hrvatskih snaga iz obiju država, ne bi dobili šansu kreiranja suverene Bosne i Hercegovine. Umjesto zahvalnosti hrvatski je narod dobio etiketu sekundarnog agresora!!! A eksperimentalno, prekranje Dayton najčešće se provodi na štetu najmalobrojnijeg, hrvatskog naroda u BiH. Jas-

no treba znati i naglasiti da Hrvati nisu krivi što su državotvorni u dvije države, pa se ne trebaju sami u drugoj - BiH - ponašati kao da su opterećeni nekom hipotekom i pristajati da ih se tretira kao konstitutivne. Hrvatska dvodržavnost nije nastala hrvatskom megalomanijom, nego višestoljetnom hrvatskom žrtvom i podijeljenošću od strane drugih, posebno osvajačkog posezanja Turskog carstva.

Na kraju zaključimo kako političke stranke i kratkoročne političke elite neće oblikovati nikakvu dugoročnu općehrvatsku strategiju na koju jedan narod ima neotuđivo pravo. To trebaju učiniti institucije čiji vijek nije opterećen kratkoročnim izbornim mandatima. Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Matica hrvatska, Društvo hrvatskih književnika i druge dugoročne ustanove u Hrvatskoj kao i slične kulturne i društvene institucije u hrvatskom narodu izvan Hrvatske, subjekti su koji trebaju osmisliti opću strategiju hrvatskog zajedništva. (I tu se ne treba odmah plašiti paralele s Memorandumom SANU i strahovati da je to isto, jer i SANU ima pravo osmišljavati srpsku strategiju, ali je ključno pitanje u tome je li ona imperijalno orijentirana prema tuđim životnim prostorima ili

okrenuta zaštiti vlastita identiteta u suživotu s drugima.) Valja nam uočiti da se u promišljanju vlastitog strateškog zajedništva nigdje ne spominju europske ili neke druge integracije u kojima se (mi Hrvati iz više država) opet možemo zajedno naći. Činimo to iz najjednostavnijeg razloga što naše zajedništvo treba biti naša volja, naša odluka i naš čin, bez obzira na bilo kakav globalni ambijent u kojem se nalazimo ili ćemo se naći. Hrvati su u povijesti više puta mislili da će se sve posložiti samim tim što postaju dio nekog šireg političkog konteksta koji će im donijeti rješenje njih samih. A upravo se događalo obrnuto, pa se nakon razočaranja i svijesti o tome da se ništa nije riješilo samo od sebe, hrvatski narod morao pripremati na to da će taj neodgovorni put do samodefiniranja strategije vlastita zajedništva tražiti nove vlastite žrtve. Stoga, jednostavno rečeno, umjesto neprestanog postavljanja pitanja prava svoje elementarne opstojnosti i od raznih drugih subjekata dopustivog nacionalnog zajedništva Hrvati napokon trebaju znati postaviti i svoje vlastite dugoročne, strateške i hrabre - odgovore! ■

FARMA OVČARA, 20.11.2006., 14.30

OTVARANJE SPOMEN-SOBE

SJEĆANJE NA ŽRTVU VUKOVAR 1991. - 2006.

Piše fra Zlatko Špehar, gvardijan vukovarski

Ne odustajemo od traženja pravde za počinjene zločine nad teškim ranjenicima i medicinskim osobljem vukovarske bolnice, hrvatskim braniteljima i civilima Vukovara - nad čovječstvom!

Ne odustajemo od traženja istine o nestalim Hrvatima iz Vukovara!

Ne odustajemo od traženja krivičnog progona svih onih koji su stvorili i izvršavali naredbe u zločinačkoj agresiji na Vukovar i Hrvatsku!

Ne odustajemo od traženja moralne i materijalne zadovoljštine od odgovornih za počinjene zločine!

Ne odustajemo od traženja odgovornosti europskih i svjetskih moćnika za njihovu namjernu inertnost i neučinkovitost: koji su dozvolili ili samo prešutno gledali tragediju hrvatskog naroda u srpskoj agresiji i potajno očekivali kraj hrvatskom narodu i teritoriju.

Tražimo od odgovornih društvenih struktura u Hrvatskoj, da se zaustavi programirani i smišljeni progon branitelja hrvatske slobode i državnosti.

Tražimo od odgovornih društvenih struktura u Hrvatskoj, da se zaustavi utjerivanje nesigurnosti i straha u cijeli hrvatski narod, javnim napadima na obranjeno dostojanstvo hrvatskog branitelja, naroda i teritorija.

Tražimo od odgovornih društvenih

struktura u Hrvatskoj, da se prestane krojiti hrvatska povijest prema hiru pojedinaca ili narudžbi određenih interesnih lobija.

Ne pristajemo na tumačenja i objašnjenja, kako se to sve mora činiti zbog pritiska po kojima ćemo ući u neku europsku uniju!

Ne pristajemo ... Ne smijemo pristati zbog djece ovih što su ovdje mučki pobijeni.

Ne možemo odustati od svega zbog nevinih žrtava srpskog pokolja: Ovčare, Vukovara, Škabrnje, Gospića, Knina, Osijeka, Slunja, Petrinje i ostalih krajeva Hrvatske!

Ne možemo prestati tražiti zbog njihove svete žrtve za Hrvatsku!

Ne možemo prestati na pritiske, jer

branitelji nisu pristali na bešćutne vijesti stranaca o brzom slomu hrvatske obrane; jer nisu pokleknuli pred najezdom srpskih vojnih i četničkih horda!

Ne zaboravljamo, jer bi zaboravom sve ovo rečeno opravdali!
USPRKOS SVEMU MI:

Ne mrzimo, jer bi mržnjom iščekivanja mnogim neprijateljima Hrvatske, i namjere i želje o nekoj našoj osveti, ispunili!

Mi opraštamo, jer su oni ljubavljubili branili svetinje i svoje i naše.

BLAGOSLIVLJAMO + OVAJ SPOMEN-DOM MUKE, PATNJE I SMRTI, MOLIMO, jer su oni branili Vukovar i Hrvatsku i molili: Oče naš... ■

www.hrvati-amac.com

JAHRESTAG DER GEWALTSAMEN
SERBISCHEN EROBERUNG VON
VUKOVAR

VUKOVAR, SYNONYM EINER TRAGÖDIE

Es schreibt Dr. Hagen von Gegenheim

Es waren schreckliche Szenen von Tod und Zerstörung, grenzenlose Brutalität die sich quasi vor unserer Haustür abspielten (knappe 6 Autostunden von München entfernt) mitten in Europa. Die kroatische Stadt Vukovar wurde zum Synonym einer Tragödie. Das erste Mal seit Ende des 2. Weltkrieges, dass wieder eine Stadt in Schutt und Asche gelegt wurde.

Serbische Freischärlerbanden unterstützt und ausgerüstet von jugoslawischer Volksarmee belagerten gemeinsam die Stadt. Nach einigen Monaten Belagerung war der Widerstand der wenigen kroatischen Verteidiger gebrochen. Zuvor waren jeden Tag Tausende von Geschossen aller Art von serbischer Seite auf die Stadt abgefeuert worden. Haus für Haus wurde zusammen geschossen, nach 3 Monaten Dauerbeschuss waren über 95 % der Stadt zerstört. Serbische Streitkräfte schossen sowohl vom kroatischen als auch vom damals noch jugoslawischen (Wojwodina) Staatsgebiet aus auf die Stadt Vukovar, die so genannte "zivilisierte" Landkriegsordnung spielte für die Serben nie eine Rolle. Was dann folgte übersteigt bei weitem das Vorstellungsvermögen des gesunden Menschenverstands. Mordende Tschetnikbanden trieben die in der Stadt verbliebenen Menschen zusammen und machten Jagd auf kroatische Männer im wehrfähigen Alter, alle nicht-serbischen Bewohner wurden aus der Stadt vertrieben.

EIN GEFÜHL DER MACHTLOSIGKEIT

Ich war damals ganz in der Nähe, doch konnten wir nicht viel mehr ausrichten als die vertriebenen Menschen so gut es geht mit Hilfspaketen einzudecken und medizinische Hilfe zu leisten. Es war ein Gefühl der Machtlosigkeit, wir wurden Zeugen grenzenlosen Hasses und Brutalität, die übrige Welt schaute zu....

Was wir damals nicht wussten war, dass kurz nach der blutigen Eroberung durch die Serben, das Krankenhaus von Vukovar durch jugoslawische Volksarmee und Tschetniks geräumt wurde. Nicht etwa, um die Menschen zu versorgen oder vor Gefahr zu schützen.

Die ca. 200 Menschen (nicht Serben) aus dem Krankenhaus, darunter verletzte kroatische Soldaten und Zivilisten wurden an einem Ort namens Ovcara verbracht und dort von serbischen Tschetniks niedergemetzelt. Niemand hat dieses Massaker überlebt. Für mich als Mediziner ist dieses Verbrechen eine schreckliche Vorstellung die, die Grenzen des Vorstellbaren übertrifft. Ovcara war keine Affekthandlung wildgewordener Soldaten. Ovcara war und ist ein geplantes Verbrechen pervertierter großserbischer Gewalttäter.

Leider blieb Ovcara kein Einzelfall, im weiteren Verlauf des Krieges übten die serbischen Streitkräfte eine Vielzahl von Kriegsverbrechen und Verbrechen gegen die Menschlichkeit. Nur all zu bereitwillig ließen sich nach dem Blutigen Einmarsch in Vukovar die Eroberer bei Ihrem "Siegesrausch" Filmen. In Ihrem Wahn aus Veliko Srpsvo wurden "Lieder" angestimmt wie **"Slobo, Slobo bring uns Salat es gibt Fleisch wir schlachten Kroaten...."** schrecklich für alle Nicht-Serben die sich in dieser Situation vorfanden. Was müssen diese armen Menschen dabei gefühlt haben?

Die Zerstörung Vukovars ist ein einmaliger Vorgang in der Nachkriegsgeschichte Europas, eine Schande die sich noch vor Srebrenica zugetragen hat. All die toten und vertriebenen Menschen (50.000 vertriebene Menschen) schienen keinen in Westeuropa so richtig zu stören. Anteilnahme aus dem Ausland gab es von nur wenigen friedensliebenden Menschen. Kroatien und seine Bewohner mussten alleine mit diesem an Ihnen verübten Verbrechen klar kommen.

TSCHETNIKS SPAZIEREN FREI HERUM

Heute 15 Jahre später ist die Schreckensherrschaft der serbischen Okkupation, Gott sei Dank, beendet, das Gebiet um Vukovar wurde 1997 friedlich ins kroatische Staatsgebiet

integriert. Doch wurde wie bei so vielen Geschehnissen in Kroatien, der Mantel des Schweigens über die serbischen Verbrechen gelegt. Kroatische Opfer müssen sehen wie Sie klar kommen, man muss halt mal in Kauf nehmen eventuell einen "ehemaligen" Tschetnik beim Shoppen im Einkaufsmarkt zu treffen. Diese Vorstellung ist keinesfalls übertrieben, voriges Jahr erst wurde ein Mitglied der so genannten serbischen Skorpione verhaftet. Der Mann lebte in der Nähe von Vukovar, zu sehen war er auf einem Videoband, bei der er an der Erschießung gefesselter wehrloser bosnischer Muslime aus Srebrenica beteiligt war. Täter waren in diesem Fall mehrere Angehörige dieser serbischen Freischärlerbanden. Nicht gerade ideale Voraussetzungen für Harmonie und friedliches Zusammenleben in Vukovar. Es entspricht eher dem misstrauischen Nebeneinander als dem Miteinander. Aber natürlich ist das für die politischen Eliten in Kroatien und auch anderswo kein Problem. Frieden um jeden Preis, selbst wenn der zwanghafte Friede wieder zu einem neuen Konflikt führen könnte. So stört sich auch niemand daran, dass ein gewisser Herr Stanimirovic im kroatischen Parlament sein Unwesen treibt. Vergessen sind seine Worte nach der blutigen Eroberung und Räumung des Vukovarer Krankenhauses, dessen Mitarbeiter er war. Zynisch und menschenverachtend für einen Menschen, der für sich in Anspruch nahm für ein Krankenhaus zu arbeiten. Mich freut im nachhinein dass der Wunsch des Herrn Stanimirovic nicht in Erfüllung ging! War nichts mit Groß-Serbien. Vukovar ist und bleibt Kroatien.

Vieles in Vukovar erinnert noch heute an die schreckliche Zeit des Krieges, zwar sind Gebäude und andere Infrastruktur großzügig renoviert (größtenteils von kroatischen Steuergeldern und Spenden) aber die seelischen Zerstörungen der Opfer der großserbischen Aggression werden wohl nie gänzlich ►

heilen, von den unzähligen Toten und noch vermissten Menschen ganz zu schweigen.

Verschiedene politische Kräfte innerhalb Kroatiens verhindern zudem durch Zugeständnisse an die ehemaligen Aggressoren eine Heilung der seelischen Narben Ihrer kroatischen Landsleute. So wurde voriges Jahr kurz vor Jahrestag der Eroberung Vukovars durch die Serben, der heutige Befehlshaber der Mazedonischen Streitkräfte von der kroatischen Regierung nach Zagreb eingeladen. Der Mann war im Jahre 1991 Offizier einer Spezialeinheit der jugoslawischen Volksarmee und hat an der Eroberung von Vukovar aktiv teilgenommen, es gab da ein Bild von ihm in voller Mondur und Kalaschnikow in der Hand, eine Kolonne kroatischer Vertriebener war mit auf dem Bild zu

sehen. Wer garantiert den, dass dieser Mann nicht an Kriegsverbrechen gegen das kroatische Volk beteiligt war? Er, Miroslav Stojanovski, damals 1991 im Range eines Kapitäns erster Klasse der Jugoslawischen Volksarmee, begründete seinen Einsatz in Vukovar mit den Worten "ja sam profesionalac". Wahrscheinlich gefiel ihm der Gedanke an der Schlacht des kroatischen Stalingrad teilgenommen zu haben. Ein enormer "Erfahrungswert" für seine heutige Karriere beim mazedonischen Militär.

Aber ich bin sicher auch Herr Stojanovski wird einmal die Klarheit einholen, dass mit dem Blut von Unschuldigen Menschen keine Karriere zu machen ist. Bleibt abzuwarten was Sanader und Konsorten dieses Jahr sich haben einfallen lassen?

Kein Gedanke scheint übertrieben

zu sein in der heutigen Zeit. So würde es mich nicht wundern, wenn die Herren Sanader oder Mesic sich Herrn Tadic oder Kostunica aus Serbien einladen, um mit Ihnen gemeinsam an das "gemeinsame" Sterben zu erinnern und gleichzeitig zu mahnen, bei der Gelegenheit könnte Herr Tadic gleich die Keule schwingen und perfide von Thema ablenken. Hoffen wir dass es nicht dazu kommt, möchte an dieser Stelle den Teufel nicht weiter an die Wand malen.

Den überlebenden Opfern der Tragödie von Vukovar wünsche ich von Herzen alles Gute und die Kraft das Erlebte in Ruhe und Frieden zu verarbeiten. Möge das Gedenken an die kroatischen Opfer des großserbischen Angriff Krieges niemals vergehen. ■

SUDAC - PRVI IZLAZAK U EUROPU

STVARNO DOŽIVLJENA BOŽJA PRISUTNOST MEĐU NAMA

Piše fra Šimun Šito Ćorić

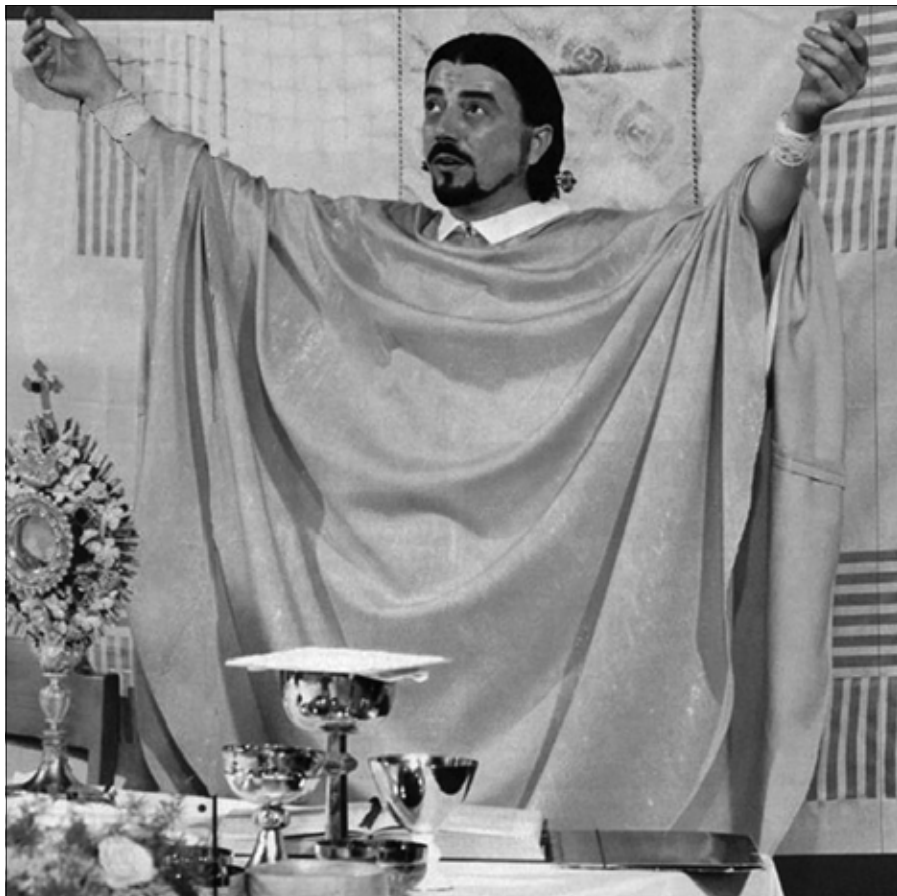
SVAGDAŠNJI ŽIVOT U BOGOSLUŽJU

Od 1. do 3. rujna 2006. vlč. Zlatko Sudac (Rijeka, 1971.) predvodio je trodnevnu duhovnu obnovu u organizaciji Hrvatske kat. misije Solothurn u centralnoj Švicarskoj, a što je prvi Zlatkov izlazak iz domovine u Europu sa svojim duhovnim programom.

Brojčano gledano, na trodnevnici je sudjelovalo ukupno preko 13.000 vjernika, uglavnom iz Švicarske, ali bilo ih je i iz svih okolnih zemalja (od onih koji su sudjelovali na jednom bogoslužju do onih koji su bili na više njih).

Svečane sv. mise koje je predvodio vlč. Zlatko, uz uobičajene duhovne sadržaje, uključivale su uistinu srčanu zajedničku govornu molitvu i gromoglasno radosno pjevanje velike većine nazočnih vjernika, Zlatkove molitve za otvaranje srca i života Bogu kao najboljem ocu koji nas voli i uvijek je bezuvjetno na našoj strani, za nasljedovanje Krista kao najsigurnijeg putokaza kroz sve stranputice i zavrzlane današnjeg života i svijeta, za primanje darova Duha Svetoga, od mudrosti i životne snage do mira u sebi i u među narodima.

Redale su se meditacije i molitve za stjecanje vrlina (istinska međusobna ljubav, iskreno prijateljstvo, dobra poznanstva, obitelj u kojoj je svakome dobro, blagost, strpljivost...), molitve za napredak života i rada nabolje (ostvarivanje svih naših plemenitih planova, želja i ambicija, posebice kod djece i mladih), molitve za svagdanje osobne i zajedničke potrebe prisutnih, ali i našega naroda i cijeloga svijeta, molitve za obraćanje, oslobođenje od zla i svega što truje

međuljudske odnose (za mir i ljubav u nasilnim obiteljima i među narodima, za oslobođenje od sebičnosti, od zavisti, oholosti, klevetanja, laži...), molitve za oslobođenje od raznoraznih grijeha i slabosti, za ozdravljenje od psihičkih i fizičkih bolesti (od depresije i raznih psihoza do migrena i karcinoma), itd.

Kroz ciklus različitih predavanja, propovijedi, s temama usko vezanim za zdravu religioznost i naš svagdanji život u današnjem svijetu, vlč. Zlatko je nekom neobičnom snagom vrlo sugestivno približavao ljude samima sebi, Bogu, svekolikoj Božjoj prirodi i bližnjemu, ukazujući nam na nužnost uklanjanja

svekolikih zapreka (psihičkih, fizičkih, duhovnih, socijalnih i inih) na tom putu.

NEOBIČNE REAKCIJE LJUDI

Ljudi su na sve to vidno vrlo pozitivno reagirali, češće s vrlo neuobičajenim, pa za neke i šokirajućim ponašanjima. Posebice se to odnosi na obred blagoslova s Presv. Oltarskim sakramentom kojeg bi vlč. Zlatko uronjen u molitvu nosio kroz sav narod na bogoslužju, zastajkujući i blagoslivljajući s njime od skupne do skupine.

Osobna pozitivna svjedočanstva ljudi koji su bili na ovoj duhovnoj obnovi brojna su i raznolika. ►

Najviše je onih koji kažu, da su dosad loše živjeli i/ili da su bili nepošteni prema drugima, te da će sad svim silama promijeniti svoje ponašanje na bolje, a onda izjave da u svom životu nikad dosad nisu osjetili Božju blizinu i pomoć na vlastitoj koži i u duši kao na ovoj duhovnoj obnovi. Općenito je ilustrativna izjava jednoga ovdašnjeg mladića najboljem svom školskom kolegi, i to nekršćaninu: „Ti znaš da ti nikada ništa nisam slagao: jučer je stvarno Bog bio s nama u toj velikoj dvorani gdje je vlč. Zlatko predmolio. Osjećao sam ga kao tebe sada“.

Ima i izjava o psihičkim i fizičkim zdravstvenim poboljšanjima, a i dalje stižu slična pismena, telefonska i usmena svjedočanstva u gore rečenom stilu.

FENOMEN VLČ. ZLATKO SUDAC

Pripomenimo i to, da vlč. Zlatko nije samo religijski i medicinski fenomen u Crkvi u Hrvata, nego i u cijeloj Katoličkoj Crkvi. Pročuo se u nas i po svijetu svojim velikim pozitivnim utjecajem na ljude u njihovim raznolikim potrebama, bolestima i općenito ponašanju. On je stigmata, to jest čovjek koji je na medi-

cinski i znanstveno neobjašnjiv način dobio stigme, tj. rane koje izgledom podsjećaju na pet rana koje je Isus zadobio pri razapinjanju na križu.

Također dosad znanstveno neobjašnjivo, dobio je križ na čelu prije sedam godina uoči proglašenja svetim Patera Pija, a rečene rane prije šest godina na blagdan sv. Franje Asiškog, koji je i sam imao stigme. Ovaj fenomen i općenito Zlatkov razvoj s jednakim zanimanjem prate na jednoj strani određene crkvene, a na drugoj znanstvene medicinske institucije.

Važno je naglasiti, da ti rečeni „znakovi“ ne moraju sami po sebi biti dokaz nečije visoke religioznosti, ali iz dosadašnjih zapažanja se pokazuje, a vrijeme će svoje reći, da vlč. Zlatko posjeduje određene darove koji su svojstveni velikim mističarima u crkvenoj povijesti. Uz to, sva dosadašnja iscrpna medicinska istraživanja tih fenomena u vlč. Zlatku Suca dodatno pokazuju da se radi o zdravoj ličnosti s nadprosječnim sposobnostima kao i sa visokom osjetljivošću za „višu stvarnost“.

U timu vlč. Zlatka bili su vodeći hrvatski psihijatar prof. dr. Miro Jakovlje-

vić koji ga medicinski prati, dipl. teolog Ivan Puljić kao njegova „desna ruka“ i fra Šimun Šito Ćorić kao ravnatelj ove neobične duhovne obnove. Naravno, duhovna obnova je organizirana uz dogovor i blagoslov mons. Valtera Župana, krčkog (Zlatkova) biskupa.

Izgleda, da fenomen stigmatiziranog svećenika vlč. Zlatka i njegova djelovanja, počinje ulaziti u svoju novu fazu, te da će Crkva, hrvatska i opća, uz već dosadašnju pažnju prema ovome fenomenu, morati se još jasnije odrediti.

Koliko je god to također vrlo važno, očito je velika šteta da se djelovanje vlč. Zlatka ograniči na male skupine u duhovnom centru „Betanija“ u svojoj biskupiji, a gdje se mjesecima obično čeka na red za trodnevno sudjelovanje. Ta on je danas jedini katolički svećenik u svijetu s fenomenom stigma na sebi, a sve je više ljudi diljem svijeta uvjereno da Bog preko njega djeluje neobično pozitivno na mase okupljene na bogoslužja koje Zlatko predvodi, kao što smo se sada i sami u tisućama osvjedočili i osjetili, na ovoj duhovnoj obnovi u Švicarskoj. ■

BILI SMO SVJEDOCI

Piše Marica Babić

Bili smo svjedoci nesvakidašnjem događaju, kada nas je od 1. do 3. rujna pohodio čovjek koji je ostavio snažan dojam na sve nas. Više tisuća vjernika sudjelovalo je na duhovnoj obnovi koju je zahvaljujući dobroj organizaciji fra Šite predvodio vlč. Sudac. Oduševio je sve prisutne svojom pojavom i duhovnom karizmom koja je očiti dar Duha svetoga.

Govorio je iz srca o stvarima koje su aktualne i potrebne našem narodu. Govorio je jednostavnim ali velikim riječima, za sve uzraste, sve znatijelne i sve nazočne.

Slavljem Euharistije, Predanost života, Klanjanjem pred Presvetim, Polaganjem ruku, ljudi su vidno uzbuđeno

reagirali na najrazličitije načine. Među pristunima teško je bilo pronaći nekog kome se barem nisu zasuzile oči.

„Treba vjerovati Gospodinu Isusu Kristu, živome i uskrslome, dopustiti da

naše srce zahvati milost Duha svetoga. Treba svjedočiti Krista živoga u svome životu, jedino tako možemo doživjeti osobni susret s Gospodinom, jer samo On nas može iznutra duboko zahvatiti i promijeniti.“

Bili smo, dakle svjedoci i doživjeli smo čudo! Neka nam ovaj susret bude poticaj da u sebi nađemo snage za opraštanje u zajedništvu sa Katoličkom crkvom. Nastavimo putem koji je otvoren za budućnost mladih i budućnost svih naših obitelji.

Bili smo prisutni veličanstvenom događaju, za kojeg vlč. Sudac zasluge ne pridaje sebi već kaže: „Neka ide slava dragom Bogu. Preko mene to sve čini On. Njemu neka je slava i hvala.“

A mi bismo dodali: „Hvala ti Bože za ovaj dan!“ ■

NAŽALOST I OVO JE HRVATSKA STVARNOST!!!

»Pogled« uredila Sandra Sabovljević
»Objektiv« uredila Maja Brala »Life« uredila Edita Burburan
Grafičke urednice Anamarija Reljac i Sandra Kordić

PRVO SU IH NA-TJERALI U OČAJ I SAMOUBOJSTVA, A ONDA IH ISMIJAVAJU.

SKANDAL

IZABRANO NOVO VODSTVO

6. KONVENCIJA

HRVATSKOG SVJETSKOG KONGRESA

Piše D. Gaupp

Ovoga je ljeta Zadar u samo jednom tjednu ugostio nekoliko tisuća Hrvata iz 30 zemalja svijeta koji su stigli na prve Hrvatske svjetske igre, koje je Hrvatski svjetski kongres organizirao od 15. do 21. srpnja.

Zaključno je, od 22. do 24. srpnja, u dvorani sjemeništa Zadarske nadbiskupije održana 6. konvencija HSK. Skup je otvorio predsjednik dr. Šimun Šito Ćorić, a između ostalih pozdravnu riječ skupu uputio je i monsijor Ivan Prenda, zadarski nadbiskup, rekavši da su vjera u Boga, obitelji i domovinu ono najvažnije što je očuvalo hrvatski narod od 7. stoljeća pa do danas.

Nakon radnih sastanaka i izvještaja nacionalnih kongresa pristupilo se izboru za Izvršni odbor. Uz neumorne dugogodišnje djelatnike, izabrani su i novi ljudi, pa je moralo doći do nove podjele dužnosti. Za predsjednika HSK izabran je svima dobro poznati gospodin Boris Mikšić, a dosadašnji predsjednik, dr. Šimun Šito Ćorić preuzeo je dužnost glasnogovornika. Od bivših dužnosnika aktivni ostaju Ivan Curman, Šimun Šito Ćorić, J. C. Gadže, Josip Ante Sovulj i Dijana Vukušić. Novi članovi su Stjepan Asić, Branko Marić, Boris Mikšić, Franjo Pavić. ■

SASTANAK DELEGATA NACIONALNIH KONGRESA IZ EUROPE

1. KONVENCIJA NAKON IZBORA NOVOG IZVRŠNOG ODBORA

Bratislava, 28. - 29. listopada 2006.

Nakon izborne Konvencije u Zadru, održana je prva Konvencija HSK za Europu u glavnom gradu Slovačke, Bratislavi. Pozivu predsjednika za Europu, Branka Marića, odazvale su se članice HSK od daleke Norveške na sjeveru do Makedonije na jugu.

Otvorenju Konvencije bila je prisutna veleposlanica Hrvatske u Slovačkoj, gospođa Andrea Gustović Ercegovac, a delegati su slijedećega dana imali priliku posjetiti hrvatsko veleposlanstvo u Bratislavi.

Boravak delegata u Slovačkoj organizirao je gospodin Juraj Cvečko, predsjednik HSK za Slovačku i predsjednik Hrvatskoga kulturnoga saveza u Slovačkoj.

Hrvati iz raznih zemalja Europe, u koje su stigli uglavnom kao politički ili ekonomski iseljenici 60-tih i 70-tih godina prošlog stoljeća, bili su srdačno dočekani i primljeni od Hrvata čiji su predci u te krajeve stigli prije gotovo 500 godina bježeći pred Turcima.

Zadivljujuće je i gotovo nevjerovatno, da ta autohtona hrvatska manjina u Slovačkoj još uvijek govori hrvatski i

njeguje hrvatske običaje, glazbu, ples. U Muzeju hrvatske kulture u Devinskom Novom Selu, glazbenu dobrodošlicu gostima je priredio folklorni ansambl „Rosica“, a plesni nastup najmlađih posebno je oduševio goste.

Delegati HSK napustili su Bratislavu sa željom da to ne bude posljednji susret s Hrvatima Slovačke, kojima srdačno hvala na svemu. ■

TRIESNER CHORJUGEND I ZBOR
«ANGELUS» - ZAGREB U
ZAGREBAČKOJ KATEDRALI

MOST PRIJATELJSTVA

Piše Maja Bedić

26. svibnja 2006. u Zagrebačkoj katedrali večernje misno slavlje koje je predvodio mons. Juraj Batelja uveličali su dječji zborovi Triesner Chorjugend sa zborom domaćina "Angelus" (Zlatne note i BIM-BAM-BOM).

Inicijativom i pomoći u organizaciji prof. Ivana Matarića, predsjednika Hrvatske kulturne zajednice iz Švicarske, bio je vrhunac ovogodišnjega posjeta Triesener Chorjugend Hrvatskoj. Brijurali su izvedbom VIII. Koralne mise, anđeoska. Uvježbanost, jednolikost i milina mladenačkih glasova samo su jedan od atributa združenih zborova. Uz Sv.misu izvodili su i druge skladbe, svaki zbor zasebno iz opusa tradicionalnih vjerskih napjeva njihovih domovina. Za orguljama bio je prof. Ivan Matarić. Glazbene dijelove Sv. Mise upotpunila je zagrebačka sopranistica Nina Kobler s izvrsnom izvedbom Aleluje iz "Exultate jubilate" W.A.Mozarta. Za ovaj lijepi doživljaj zaslužan je i prečasnog g. Alojzije Čunčić, prebendar Zagrebačke katedrale.

GLAZBENO PRIJATELJSTVO KOJE SE NE PREDAJE

Prijateljstvo dvaju zborova sada je već tradicija. Zagrebački zbor "Angelus" posjetio je Liechtenstein 2004. godine nastupio kao gost na godišnjem koncertu Triesner Chorjugend, kao i slijedeći dan kod Sv. mise, St. Galluskirche – Triesen. Stoga je posebno zadovoljstvo voditeljici zagrebačkih zborova prof. Pauli Fabinger-Orešković bilo ugostiti zbor mladih iz Triesena – FL. "Bilo je

prekrasno. Da je ovakvih glazbehih druženja i prijateljstva više, kultura jednog društva bila bi puno bogatija a civilizacija sretnija. Na svijetu treba njegovati dobro, treba njegovati prijateljstvo i umjetnost" - s uzbuđenjem govori prof. Paula Fabinger-Orešković.

UMJETNOST I KULTURA, ZABAVA I OPUŠTANJE

Tako glasi formula naših gostovanja. Nakon prekrasnog zajedničkog muziciranja pod Sv. misom, zborovi, uzvanici i voditelji nastavili su zajedničko druženje u obližnjem restoranu uz večeru, pjesmu i smijeh. Iva Erne, osnivačica i dirigent zбора Triesner Chorjugend, Christian Nipp, dirigent, Marcus Erne, predsjednik zbora nisu krili svoje zadovoljstvo izvedbom Mise i gostovanjem u Zagrebu. Djeca, pjevači napravili su odličnu atmosferu svojom pjesmom i ple-

som. Sponzori zbora "Angelus" iz Zagreba, Društvo "Naša djeca", Franck d.d. i Spes d.o.o. uveliko su pomogli ostvarenju ovog druženja.

DOŽIVLJAJ ZA PAMĆENJE

Ovakova prijateljstva i gostovanja su jako važna jer ostavljaju duboke tragove kod mladih ljudi, kojima će glazba možda uljepšati cijeli život. Djeca obiju zborova međusobno su sklopila prijateljstva, koja oni njeguju a ni različiti jezici nisu im predstavljali nikakovu prepreku. Triesner Chorjugend vidio je ljepote Zagreba, a posebno zadovoljstvo bilo im je vidjeti netaknute prirodne ljepote nacionalnog parka "Plitvička jezera".

"Angelus" - Zagreb i Triesner Chorjugend vesele se skorom glazbenom susretu. ■

fotografije Damir Borovčak

Zagreb-Reise der
TRIESNER CHORJUGEND
vom 25.-28. Mai 2006

Von Nicole Wäger

Am frühen Donnerstagmorgen trafen sich 20 Kinder und Jugendliche im Alter von 11-19 Jahren, begleitet von einigen Vorstandsmitgliedern, sowie dem Dirigenten Christian Nipp und dem Organist Professor Ivan Matarić, zur grossen Reise von Triesen/Liechtenstein nach Zagreb/Kroatien. Ca. 750 km liegen vor uns und manch (erwachsenem) Reisenden verursacht dies im Voraus etwas Bauchschmerzen.

Doch mit gekonnter Fahrweise chauffierte uns Michael durch Österreich, vorbei an Zell am See, über Kärnten, ins benachbarte Slowenien und schliesslich über die letzte Grenze ►

Ivan Matarić, orgulje
zagrebačke katedrale
foto D. Borovčak

nach Kroatien, wo wir schon bald in Zagreb eintreffen.

Da der einheimische Ivan Matarić uns im Bus begleitet, hat unser Chauffeur keine Mühe den Weg durch den Grossstadtverkehr zur Jugendherberge „Ravnice Youth Hostel“ zu finden. Wir werden schon erwartet: der Gastchor „Angelus“ aus Zagreb mitsamt Eltern und Angehörigen stehen im Garten der Jugendherberge und singt uns zum Empfang einige Willkommenslieder. Nicht nur gesungen wird für uns, auch ein überaus grosszügiges Buffet steht für unsere müde Gruppe bereit. Sofort werden die Kontakte, die vor 2 Jahren beim Besuch des Angelus-Chores in Triesen geknüpft wurden, wieder aufgefrischt, es herrscht eine fröhliche und ausgelassene Stimmung. Nach einer kurzen Gemeinschafts-Probe, und dem Versprechen auf den morgigen Tag, verlassen uns unsere Gastgeber und wir haben Zeit nach der Zimmereinteilung endlich zur Ruhe zu kommen und auch schon bald schlafen zu gehen.

Am Freitagmorgen, nach einem feinen Frühstück vom Buffet der Jugend-

herberge, fährt uns Michael mit dem Car zum imposanten Dom in Zagreb, wo eine weitere kleine Probe mit dem Gastchor ansteht. Nach einer kurzen Besichtigung des sich leider in Renovation befindlichen Doms, und einer kleinen Erkundung der Gegend rundherum, treffen wir uns zum gemeinsamen Mittagessen. Danach steht die Stadtführung auf dem Programm, wobei sich die Vielfältigkeit dieser Stadt von alt und modern bei schönstem Wetter präsentiert. Allen wird noch freie Zeit angeboten, wobei kleine Souvenirs in Geschäften oder auf dem Markt ergattert werden. Doch schon müssen wir zurück zur Jugendherberge, es ist Zeit für den grossen Auftritt in der Messe im Dom.

Die Kirche ist gefüllt mit Familienangehörigen, Interessierten und vielen Gläubigen, die sich allesamt faszinieren lassen von der schönen Stimmung im Dom und den wundervollen Klängen des Chores Angelus und der Triesner Chorjugend, sowie von der einheimischen Solosängerin Nina Kobler, alle gekonnt begleitet an der wunder-

schönen Orgel von Prof. Ivan Matarić und unter der Leitung der Dirigenten Professor Paula Fabinger-Orešković, Iva Erne und Christian Nipp. Nach diesem schönen Erlebnis, erwartet uns ein Empfang mit Nachtessen im Restaurant Kaptolska klet wo auch die beiden Domherren daran teilnehmen sowie weitere wichtige Honorationen der Stadt.

Viele Komplimente und Geschenke werden ausgetauscht und bei feinem Essen, Wein und Gesangsvorträgen geht auch dieser lange Tag zu Ende.

Am Samstag steht der Tagesausflug an die „Plitvicer Seen“ auf dem Programm. Dieses Naturereignis ist der bekannteste kroatische Nationalpark und von der UNESCO in die Liste des Weltkulturerbes aufgenommen. Nach einer Bootsfahrt über einen der 16 kleinen Seen, die durch Wasserfälle miteinander verbunden sind, und einer Wanderung den Seen und Wäldern entlang, immer begleitet vom Tosen der Wasserfälle und dem Geschmack der reinen Luft, geht der Tag wie im Flug vorbei.

Auf der Rückfahrt nach Zagreb machen wir einen kurzen Halt an einer Kriegs-Gedenkstätte, (Museum des Kroatischen Unabhängigkeitskrieges Turanj, nahe Karlovac) wo uns mit Erschrecken klar wird, wie der Krieg von 1991-1995, immer noch seine Auswirkungen in vielen Familien und im täglichen Leben der kroatischen Bevölkerung hat. Geschockt von Gewehreinschüssen in Privathäusern, Panzern und vielen Ruinen, aber auch voller Bewunderung für die einheimische Bevölkerung, geht die Fahrt zurück nach Zagreb, wo Professor Ivan Matarić uns ein kroatisches Nachtessen organisiert hat. Wie überall werden wir auch hier mit grösster Gastfreundschaft empfangen und geniessen unseren letzten Abend in Kroatien.

Schliesslich heisst es am Sonntag Abschiednehmen und Danke sagen, vom Chor Angelus, der uns sein „Zuhause“ gezeigt hat und uns zu einem unvergesslichen Erlebnis verholten hat; von der Jugendherberge „Ravnice“, wo wir überaus freundlich beherbergt wurden und von Zagreb und Kroatien im Allgemeinen, das einige von uns wohl nicht zum letzten Mal besucht haben, denn für viele weitere Impressionen dieses vielseitigen Landes blieb leider viel zu wenig Zeit.

Die Heimreise verläuft wieder vorbildlich, die Kinder wissen sich zu beschäftigen, das Wetter ist seit unserer Abreise in Triesen strahlend blau und alle haben Zeit die vielen Eindrücke, Gespräche und Erfahrungen wirken zu lassen. ■

HRVATSKA POVIJEST U KNJIGAMA
DVOJICE SUVREMENIKA

PREDSTAVLJENE NOVE KNJIGE

Piše D. Gaupp

21. i 22. listopada 2006. HKZ je imala čast ugostiti gospodu Miroslava Međimorca i Miroslava Tuđmana sa suprugama. Prvo predstavljanje njihovih najnovijih knjiga održano je u subotu u Zürichu, a u nedjelju u Dullikenu poslije svete mise koju je celebrirao fra Šimun Šito Ćorić.

MIROSLAV MEĐIMOREC - PRESVIJETLI I RABIN

Miroslav Međimorec (Zagreb, 1942.), Hrvatima u Švicarskoj je prije svega poznat kao bivši veleposlanik RH u Bernu. 60-tih godina prošlog stoljeća bio je kulturna figura studentskog kazališta, a 90-tih junak obrane Sunje i hrvatski obavještajac. HKZ je imala čast i zadovoljstvo predstaviti prva dva romana gospodina Međimorca "Piše Sunja Vukovaru" i "Frankfurtska veza", a sada evo i treći njegov roman "Presvijetli i Rabin".

ZA ČOVJEČNOST JE UVIJEK VRIJEME

U podnaslovu romana autor kaže da je to: *Roman o tome kako je za čovječnost uvijek vrijeme i o tome kako su se u ratnom Zagrebu zavoljeli Rahele i Tomislav i kako su u proljeće 1943. uspjeli pobjeći pred zlom. Za čovječnost je uvijek vrijeme - bile su riječi koje su probudile moju znatiželju, a time i želju pročitati cijeli roma.*

Ljubav mladih Zagrepčana iz dobrostojećih građanskih obitelji bila bi bez ratnih zbivanja bremenita problemima. Roditelji i okolina njihovu vezu toleriraju, ali istinski ne podržavaju. Rahela je Židovka i kao takva u posebnoj opasnosti od progona, a Tomislav kao katolik pokušava sve što je u njegovoj moći da je zaštiti. U to ludo vrijeme, bilo je opasno zauzeti se za Židove, a rijetki prijatelji koji bi im pomagali, mogli su očekivati jednaku sudbinu.

U takvim okolnostima za Rahelu se zauzima osobno nadbiskup Stepinac. Pomaže njoj, kao što je pomagao i mnogim drugim ugroženim ljudima. Ta je činjenica duga desetljeća osporavana, a ni danas nije bezpogovorno prihvaćena. Na našu žalost i sramotu onih koji ju iznova osporavaju.

U epilogu knjige autor se osvrće na pitanje proglašenja kardinala Stepinca Pravednikom među narodima, koja su pokretana dva puta (1978. i 1996.) i oba puta odbijena s izgovorom da "... osobe koje su pomagale Židovima, ali su surađivale ili bile blisko povezane s fašističkim režimima mogu biti uskraćene za titulu Pravednika". Stepinac je dakle i danas vruća politička tema, pa onima koji podgrijevaju navodnu krivnju hrvatskog naroda nekada i danas, vjerojatno ne odgovara da se o ovom romanu više sazna.

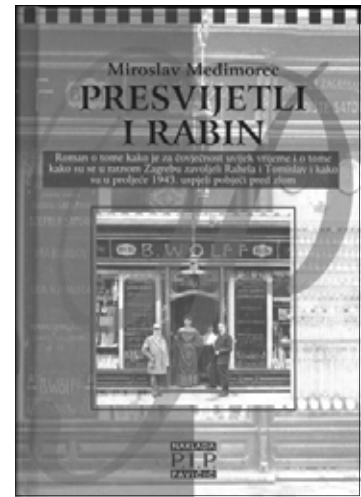
Gospodin Međimorec je odličan promatrač svoje okolice i svakog pojedinog čovjeka, stoga su likovi u romanu, njihovi problemi, njihove muke i dvojbe vrlo uvjerljivo opisane. Čak i onih negativnih, odbojnih likova. On kao da se sam pita koliko je ljudskosti u ljudima

koji su zavrijedili svaku osudu, kako se odnositi prema njima, jer i ta čudovišta su ipak ljudska bića!

Ne mogu se oteti dojmu da je autor želio isprovocirati diskusije i polemike. Manje o mladom paru i njihovim problemima, a više o nadbiskupu Stepincu, državi NDH, ali i onima u šumama, gdje su na kraju završili i mladi zaljubljenici.

Ovaj zanimljivi povijesni roman nastao je na izvornim dokumentima i svjedočanstvu preživjelih, uz pomoć autorove mašte i spisateljske vještine, a on ga posvećuje (citirajući) "Vedrani, mojoj supruzi, vjernoj družici u svim nevoljama kroz koje smo prolazili".

Poznato je da iza svakog uspješnog muškarca stoji jedna inteligentna i poštovana žena, stoga smo s velikim zadovoljstvom osluškivali gospodu Vedranu Međimorec koja je čitala dijelove iz romana svoga supruga. ■

MIROSLAV TUĐMAN VRIJEME KRIVOKLETNIKA

Piše Osvin Gaupp

Otac i sin su po svom određenju prije svega znanstvenici, a političari su postali iz domoljublja, iz potrebe i osjećaja obveze služiti Domovini u njezinim kritičnim trenucima. Političari takova kova su rijetki u svijetu, a posebno u nas.

Nasuprot tome političari oportunisti, t.j. političari iz interesa, daleko su mnogobrojniji, a Stjepan Mesić je tipičan njihov predstavnik u Hrvatskoj.

Znanstvenika, gospodina i domoljuba na stolici predsjednika RH zamijenio je kafanski vitmaher i oportunist, koji bi zbog vlastitog probitka prodao svoju baku i Domovinu kao pride, a ako treba poslužio se čak i krivokletstvom, kao što to ova knjiga dokazuje. Iako joj to nije bio cilj, knjiga "Vrijeme krivokletnika" pokazuje bolno tu osnovnu razliku između dva hrvatska predsjednika.

SVJEDOČENJA STJEPANA MESIĆA

Osnovna tema knjige je analiza svjedočenja Stjepana Mesića na inter-

nacionalnom sudu u Den Haag-u u slučaju Blaškić. Sadržaj svjedočenja je tek sada postao dostupnim, i to zbog njegovog statusa tajnog odnosno zaštićenog svjedoka, a koji je S. Mesić dobio na osobni zahtjev. Taj status on nije tražio zato da se ne bi znalo da je svjedočio, konačno sam je to u nekoliko navrata potvrdio. Ono što je S. Mesić želio tim statusom postići je nedostupnost iskaza hrvatskoj javnosti i sprječavanje javne rasprave.

Glavne postavke svjedočenja S. Mesića su sljedeće:

- Na sastanku dr. Tuđmana i Miloševića u Karađorđevu 1991. dogovorena je podjela BiH.
- Shodno tome dogovoru postojao je program aneksije onih dijelova BiH, koji su 1939. g. bili u sastavu Banovine Hrvatske.
- RH (dr. Tuđman) vodila je dvostruku politiku prema BiH: službeno se priznaje BiH u njezinim republičkim granicama, a potajno se radi na njezinu rušenju.
- RH (dr. Tuđman) je potaknula rat između Muslimana i Hrvata u srednjoj Bosni.

- Hrvatski zakoni o glasovanju dijas-pore su doneseni sa svrhom dokinuća BiH.

Na osnovu svjedočenja Stjepana Mesića haški sud je u prvostupanjskoj presudi generalu Tihomiru Blaškiću ustvrdio da je:

- Hrvatska bila agresor na BiH
- Hrvatska politika bila zločinački ►

pothvat zločinačke organizacije.

Tihomir Blaškić je na osnovu tih zaključaka bio osuđen na 45 g. zatvora, Žalbeno Vijeće suda je u drugostupanjskoj presudi tu kaznu smanjilo na 9 g., ali samo na osnovu nove definicije zapovjedne odgovornosti.

Hrvatska je ostala agresor, a hrvatska Vlada zločinačka organizacija i to je najveći uteg na vratu hrvatskim vitezovima u Haagu.

Što kaže autor knjige o tom svjedočenju, citat:

"Ono što je Stjepan Mesić svjedočio u Haagu nije utemeljeno na činjenicama i dokumentima. Po svojoj formi, to je neistina izrečena nizom tehnika koje je Mesić usavršio tijekom svoje političke karijere - od krivotvorenja faktografije, vremenskih pomaka u prikazu događaja radi izmjene konteksta i smisla događaja, ispuštanja relevantnih podataka i činjenica, sastavljanja iskaza od irelevantnih podataka, do izmišljanja nepostojećih iskaza i događaja, prešućivanja vlastite uloge ili pridodavanja svojoj osobi važnosti i uloge koje nije imao, itd. Budući da je Stjepan Mesić svoje iskaze dao pod prisegom, svaki bi sud, pa tako i Haški, lažne iskaze pod prisegom trebao sankcionirati kao krivokletstvo."

KRIVOKLETSTVO BEZ MEDIJSKE BUKE

U Hrvatskoj treba imati snažne argumente kad se javno nekog označi krivokletnikom, ako taj koji to tvrdi ne pripada medijskoj mafiji. Treba posebne hrabrosti i mora se imati apsolutno neoborive dokaze kad se krivokletnikom proziva Predsjednika Republike. U svakoj drugoj demokratskoj zemlji bi ovakva knjiga, koja je k tome napisana od jednog sveučilišnog profesora, suosnivača i bivšeg ravnatelja Hrvatske obavještajne službe, izazvala medijsku i političku buru. U Hrvatskoj tajac!

I ne samo to. Predsjednik i dalje hladnokrvno i cinično od cijelog hrvatskog naroda čini budale. Proglašava svog novog savjetnika Budimira Lončara velikim Hrvatom i domoljubom, jer je taj bivši jugoslavenski ministar tražio od međunarodne zajednice embargo na kupnju oružja za zemlje bivše SFRJ. I tu ogromnu nepravdu prema Hrvatskoj - kojoj je bila oduzeta i zadnja puškica iz arsenala teritorijalne obrane, nasuprot do zuba naoružane JNA - tu nepravdu kojom joj je oduzeto poveljom UN-a zagarantirano pravo na samobranu, tu nepravdu Stjepan Mesić njemu tipičnim izvrtanjem argumenata na glavu cinično proglašava domoljubnim aktom.

Lažnost svjedočenja S. Mesića u

Haagu autor dokazuje višestruko dokumentima i iskazima svjedoka, dokazima kojima većinom raspolaže i haško tužiteljstvo. Ukazuje na nelogičnosti u izjavama S. Mesića, jer su u suprotnosti sa događajima na terenu. Neki iskazi Stjepana Mesića su tako monstruozni pa treba citirati barem jedan primjer:

"Sastao sam se sa Borisavom Jovićem u veljači 1991. (radi organiziranja sastanka u Karađorđevu, opaska O.G.) Rekao mi je da njih ne zanimaju Srbi u Hrvatskoj, da ih zanima 66 % Bosne i Hercegovine i da će to zauzeti."

Ne samo da je situacija na terenu u potpunosti suprotnosti sa tom izjavom, ne samo da su memoari i svjedočenja srpskih čelnika o strategiji srpske politike u samoj suprotnosti sa tom izjavom, i sam sudionik razgovora B. Jović ju je demantirao, citat:

"Složio sam se i rekao mu (Mesiću, opaska O.G.) da će na tom susretu Srbija dati suglasnost Hrvatima da izađu iz Jugoslavije pod uslovom da oni daju suglasnost da Srbi u Krajinama ostanu u Jugoslaviji. Pod tim uslovom sve se može rešiti, a bez toga ništa."

Zašto onda Stjepan Mesić progurava ovu laž? To autor detaljno i obrazlaže. Osnovna implikacija te laži jest tema razgovora u Karađorđevu: podjela BiH, jer Miloševića "ne zanimaju Srbi u Hrvatskoj nego samo 66 % BiH". U svezi s Karađorđevom S. Mesić je naveo i lažan datum sastanka 30.03.91., iako svi znaju, osim haškog suda, da je taj sastanak održan 25.03.91.

O vjerodostojnosti i ozbiljnosti S. Mesića kao svjedoka govori njegov odgovor na pitanje istražitelja da li se može zaključiti da nije uvijek govorio istinu, citat: "Jedino mi moja žena vjeruje da uvijek govorim istinu". Istovremeno to govori i o ozbiljnosti i pravnim standardima haškog suda. Sud je svjedočenje S. Mesića preuzeo u presudu T. Blaškića, iako su sva druga svjedočenja u suprotnosti sa njegovim, i to zato jer potpomaže tužiteljstvo.

Knjiga "Vrijeme krivokletnika" pokazuje i dokazuje da su pravni kriteriji

haškog suda na nivou srednjeg vijeka, uz zadržku da možda vrijeđam srednji vijek. Također uz napomenu da u toj izjavi nema ni trunka ironije. Haški sud je međunarodni cirkus za dresiranje balkanskih plemena.

Prema načinu obrade, obimu i dosljednosti kojom je autor dokumentirao svoje tvrdnje, knjiga "Vrijeme krivokletnika" je znanstveno djelo povijesno-politološkog karaktera. Usprkos toga ona se čita lako, jer je napisana jednostavno i razumljivo, bez balasta suvišnih i stranih izraza. Pregledno strukturiranim tekstom pisac nas vodi korak po korak prema zaključku, pa nije potrebna visoka naobrazba da bi se materija razumjela.

Pisac je svjesno izabrao dvosmislen naslov, "Vrijeme krivokletnika" može se shvatiti kako u jedini tako i u množini. Općenito se polazi od toga da je javno znanje istina. Očito, a mi smo svjedoci toga, tome nije tako. Laž je u našem dobu, a posebno na našem prostoru, postala legalno sredstvo za kreiranje javnog mijenja u svrhu postizanja određenih ciljeva. Prof. Tuđman piše: "Majstor neobuzdana jezika, majstor banalizacije i laži, Stjepan Mesić, prorok je toga novog vremena - vremena krivokletnika".

Za istinu se mora boriti i ova knjiga je doprinos tome.

Osnovna potka knjige je svjedočenje S. Mesića u Haagu. Analizom njegovog svjedočenja dat je pregled političkih previranja u prelomnim 90-tim. Jasno su prikazane strategije i interesi raznih strana u sudbonosnim 90-tim: Milošević, JNA, Izetbegović, dr. Tuđman. Iako sam se smatrao informiranim, pročitavši knjigu bilo mi je puno toga jasnije. Potresen egzodusom Hrvata iz srednje Bosne, koji su planski bili protjerani od Muslimana tako da se može govoriti o etničkom čišćenju, smatram da bi svatko koga zanima BiH trebao pročitati ovu knjigu, kao i svaki onaj koji želi znati istinu. ■

SUSRET HRVATSKE KATOLIČKE MLADEŽI U EINSIEDELNU

30. RUMENI LIST

Piše Marica Babić

Einsiedeln, divno mjesto gdje se smjestila Crna Gospa. Predivna i veličanstvena bazilika primila je i ove godine mlade Hrvate na jubilarnu 30. obljetnicu. Kao i uvijek do sada tako je i ovo hodočašće hrvatske mladeži obilježeno na dostojanstven način.

Gost iz Domovine bio je uvaženi splitski nadbiskup mons. Marin Barišić. Susret je započeo predavanjem na temu povezanosti i potrebe hrvatske katoličke mladeži o zajedničkom djelovanju u Domovini i izvan nje. Nadahnutim predavanjem o ulozi mladih u suvremenom svijetu, istaknuo je kako je Hrvatska sve zanimljivija i strancima, pa stoga i ne čudi što je pozvao mlade da se vrate u zemlju svojih očeva, a pozvao ih je i na očuvanje nacionalnog identiteta.

Potom smo krenuli na Križni put: divan je to bio prizor! Toliko mladeži koja

hoda vijugavim puteljkom, zaokupljena molitvom pred postajama sve do ispod Velikog križa.

Svečana Sveta misa slavljenja je u prepunoj bazilici. U ime katoličkih misija u Švicarskoj mlade je pozdravio nacionalni delagat fra. Šito Ćorić, a u ime domaćina pozdravio i zahvalio se opat Martin. Svetu misu koncelebrirali su voditelji svih misija u Švicarskoj, a misno slavlje predvodio je mons. Barišić.

Bilo je svečano i lijepo. Mladi su oduševljeno pjevali i čitali misna čitanja, te sabrano molili. Mons. Barišić je još jednom naglasio potrebu molitve i opre-

djeljenja za Boga. Neka mu nikada ne okrenu leđa, jer jedino u Bogu je spas. Neka imaju uvijek raspelo u svojoj blizini i pogledom na njega započnu i završe dan...

Raduje me doživljaj i dojam da mladeži koju susrećemo na Rumenu listu krunica oko vrata nije samo ukras, već simbol ljubavi prema Bogu i Majci Božjoj. Čini mi se da znaju odakle potječu i da su vjerni svojoj Domovini. Na kraju su otpjevali "Bože čuvaj Hrvatsku" i podarili nam još jedan nezamjenjiv osjećaj ljubavi i ponosa koji nas je pratio cijeli dan.

Susret se nastavio u Dorffzentrum-u, veselo i opušteno uz goste iz Domovine, grupu "Priljavo kazalište". Mladi su se po završetku u miru razišli, obećavajući sami sebi da će dogodne povesti i pokojeg švicarskog prijatelja ili prijateljicu, da i oni dožive susret s Bogom onako kako ga doživljavaju mladi Hrvati. ■

GROSSARTIGES ORGELKONZERT VON IVAN MATARIĆ

Von Hans Fehr

Nach einer grossen Orgelrevision lud der katholische Kirchenverwaltungsrat die Bevölkerung von Au und weitere interessierte Konzertbesucher zu einem eindrucklichen, auf hohem Niveau gespielten Orgelkonzert ein, vorzüglich passend zum Bettag. Das Konzert war denn auch recht gut besucht und die Zuhörer würdigten die hervorragende Konzertleistung mit frenetischem Applaus.

GROSSE ORGELREVISION

Die Kirchbürgerschaft von Au hatte einen Kredit von 50 000 Franken für die umfassende Revision der Orgel genehmigt. Ausgeführt wurden die grossen Revisionsarbeiten in den Monaten Juni bis August durch den Orgelbauer Walter Mutzner. In vollem Glanz und mit reinen Tönen präsentiert sich die revidierte Orgel. Mit dem virtuos organisierten Orgelkonzert wurde sie zur Probe gestellt. Das Ergebnis gilt als hervorragend, so der Kommentar des Orgelkünstlers Ivan Mataric.

GROSSARTIGES ORGELKONZERT

Der begabte Orgelspieler und Komponist Ivan Mataric, an der Rheintalischen Musikschule in Lustenau tätig und zugleich Stellvertreter der Frauenchorleiterin Elisabeth Gloor in Au, verstand es ausgezeichnet, mit seinem künstlerisch hervorragenden Spiel mit den Nuancen, der Feinheit und der Farben der Register das aufmerksame

Konzertpublikum zu begeistern. Mit eigens komponierten Werken begann er das abwechslungsreiche Konzert und spielte zu Beginn das Lied *Glaube*, das mit kraftvollem Ausdruck und der eindrucklichen Tonfülle den Glauben voller Überzeugung zum Ausdruck brachte. Anders, leise und liebevoll tönnte sein weiteres Werk *Liebe*, ein echter Kontrast zum Stück *Glaube* mit der lieblichen Vertonung, sanftwirkend und festtäglich klingend als Liebeshymne zu Gott und der Kirche.

Wieder anders war die Prägung des Stücks *Hoffnung*, wo Sehnsucht und Hoffen mit etwas glockenhaften Tönen klar erkennbar waren.

Zum 250-jährigen Mozart-Jubiläum durfte Wolfgang Amadeus Mozart nicht fehlen und begeisterte mit seinem *Laudate Dominum* als inniges Gebet zu Gott. Auffallend waren die bekannten Mozart-Tonfolgen. Weitere Stücke von Johann Sebastian Bach, des Komponisten H. Schroeder und von Charles-Marie Widor begeisterten das Publikum.

SINNVOLLE ZWISCHENTEXTE

Vreni Bleisch gelang es vorzüglich, mit Zwischentexten das Orgelkonzert zu bereichern

und zugleich mit sinnvollem Inhalt den Gesamteindruck des Orgelkonzerts zu heben. *Du hast das Recht*, sich selbst zu lieben, zu hoffen, – grenzenlos und als Vision –, sich zu freuen und ausgelassen zu sein, wie das Recht zu vertrauen – nicht blindlings oder wirkungsfremd, sondern kühn und mutig. ■

IZLET S NAGRAĐENIM UČENICIMA HRVATSKE DOPUNSKE ŠKOLE POSJET ZOO-U ZÜRICH

Piše Draženka Perić

Dana 11.06.2006 organizirali smo posjet zoološkom vrtu u Zürich-u.

Nagrađena djeca na natječaju "Obitelj u mom srcu" stigla su u pratnji svojih učiteljica, braće, sestara i roditelja. U iščekivanju da svi pristignu, djeca su se već lijepo sprijateljila, a dječaci su otpočeli sa mjenjanjem sličica nogometaša, u čemu su im i očevi pomagali u stilu: "Ovoga imamo..., toga nemamo!"

Lijepo i sunčano vrijeme nas je sve razveselilo, ali kako je bivalo sve vruće, brižne mame koje su na sve mislile, ponijele su kreme za sunčanje sa visokim zaštitnim faktorom, pa smo se svi dobro nakremali, stavili kapice i šešire, naočale i tako "naoružani" krenuli u razgledanje.

danje.

Uz ugodno druženje i zajednički ručak u restoranu znakovitog imena *Siesta* u kome smo se okrijepili, krenuli smo dalje pogledati Masoalhalle. Tako smo brzo skoknuli do Madagaskara i upoznali tamošnje vremenske uvjete u kojima rastu biljke i žive egzotične životinje.

Nagrađena djeca i Ljupko Perić

HKZ U POSJETI HRVATIMA U VISPU DVA DANA LIJEPOG DRUŽENJA

Piše D. Gaupp

Ovogodišnja završna priredba natječaja sa djecom Hrvatskih dopunskih škola održana je u Vispu, koji je od Züricha udaljen dobrih 3 sata vožnje. Značilo je to ili se pripremiti na jedan jako dugačak i naporan dan, ili se pobrinuti za hotelski smještaj u Vispu. Nas petero iz HKZ od-

lučili smo se za ovo drugo. O smještaju se ipak nismo morali brinuti, ekipa fra Ereša rezervirala nam je sobe u hotelu u samom centru grada.

Subota je prošla u ugodnom druženju sa domaćinima, roditeljima i posjetiteljima priredbe. Roditelji su izrazili svoje zadovoljstvo i zahvalnost što, uz Hrvatsku dopunsku školu, i HKZ nastoji pojačati interes djece za domovinu svojih predaka. Nedjelja je bila puno mirnija. Nakon prijepodnevnice mise u krasnoj maloj modernoj crkvi, razgovori su se

nastavili uz odličan ručak, sve dok nije došlo vrijeme povratka.

Zahvaljujući domaćinima, vikend u Wallisu bio je izlet i užitek, a ne obaveza. Hvala Kati i Jakovu, Matiji, Jelenki, Marku, obitelji Bagarić, a ako sam nekoga zaboravila spomenuti, neka mi ne uzme za zlo. Imena teško pamtim, ali vaše gostoprimstvo neću nikada zaboraviti.

Ponajviše hvala fra Vladi Erešu! Njegova sposobnost da u ljudima probudi ono najbolje, da ih motivira i aktivira, da ih približi jedne drugima i pove-

že, još je jednom došla do izražaja. Kada smo izrazili želju da bude premješten nešto bliže našim krajevima, njegovi su se župljani pobunili. Ne, dolazi u obzir, oni nedaju svoga fra Vladu! Pa dobro, u tom slučaju morati će opet jednom organizirati ovako lijepi susret! ■

U IME RODITELJA

sa područja misije Wallis majka Katarine Perić, gdja Slavica pozdravila je nazočne:

Uz ushićene poglede na radosnim licima nas roditelja, spontano potekoše ove moje riječi. Danas se moja duša razigra, srce zakuca jače, a osjećaji sreće poletješe. A kako i ne bi uz zvuke glazbe, poezije i crteže naše djece. Šta ima ljepše od razdragane mladosti koja kroz glazbu, stihove, priče i slikarstvo voli svoju domovinu Hrvatsku?

Hvala "Hrvatskoj kulturnoj zajednici" koja je došla ovdje kod nas u Wallis, a koju s punim pravom uveliko podržava i naš misionar fra Vlado Ereš. Velika hvala i njemu.

Dakle, isti su omogućili našim malim talentima da izvedu svoj program dajući sve od sebe.

Draga djeco, uvećajte svoje glazbene instrumente, pišite, slikajte dograđujući svoje talente i rezultati će doći. Mi, vaši roditelji, smo sretni, naša lica su se ozarila od sreće kao nekad u našoj i vašoj domovini Hrvatskoj, duša se zagrijala, oči zaiskrile, baš kao na blistavim izvorima naših čistih rijeka i u plavetnilu našeg mora.

Naša dječice, vi ste nas danas usrećili i svi ste vi danas pobjednici. Neka vaša volja, trud i talenti budu vaš put; put razdragane muzike u poeziju vaše budućnosti. HVALA VAM !!!"

NATJEČAJ POLAZNIKA HRVATSKE DOPUNSKE ŠKOLE

ŠTO JE MENI HRVATSKA

Piše Lj. Perić

Po treći puta za redom u zajedničkom projektu Hrvatske kulturne zajednice i Hrvatskih dopunskih škola u Švicarskoj održan je natječaj polaznika HDŠ u literarnom, likovnom i glazbenom stvaralaštvu.

Pregled i odabir najboljih radova obavile su učiteljice: Andrea Radman, Danijela Babić i Marina Čikeš.

Nagrađeni su radove pročitali na završnoj večeri koju smo održali 04. studenog 2006. u Brigu-Glisu u Hrvatskoj katoličkoj misiji Sion-Montreux.

Najiskrenije se ovom prigodom zahvaljujemo lokalnoj zajednici na čelu s Fra. Vladom Erešom.

NAGRAĐENI SU SLJEDEĆI UČENICI:

Literarni dio natječaja

1. – 4. razreda

Samanta Jukić, 4. razred

Anita Rajić, 4. razred

Martin Roso, 4. razred

5. – 8. razreda

Danijela Jajčević, 7. razred

Mario Tipura, 8. razred

Ines Martić, 8. razred

A za vrlo uspjele radove kao osobito darovita djeca nagrade su dobili:

Andrija Karačić, 8. razred

Martin Bašić, 8. razred

Likovni dio natječaja

1. – 4. razreda

Nikolina Drinjak, 1. razred

Niko Miloloža, 3. razred

Niko Valentić, 4. razred

5. – 8. razreda

Nina Valjan, 5. razred

Martina Drinjak, 6. razred

Nikolina Martinović, 7. razred

Izvan konkurencije

nagrađeni su radovi

Andrija Karačić, 8. razred

Filip Klarić, 8. razred

Voditeljice programa Blaženka Zrakić i Ivana Zečević

Glazbeni dio natječaja

Zbog malog broja prijavljenih sudionika dodijeljene su samo tri nagrade bez razvrstavanja po starosnim skupinama.

Sabrina Sakač – violina,
Andrija Karačić – mandolina
Katarina Perić – klavir

Svim nagrađenima su koordinatorica

HDŠ gđa. M. Čorluka i predsjednik HKZ-a gosp. I. Matarić uručili diplome i prikladne knjige.

Nazočne su prigodnim govorima pozdravili domaćin fra. Vlado Ereš te savjetnik u Veleposlanstvu Republike Hrvatske u Bernu gospodin Stanko Lipnjak. ■

Nikolina Drinjak 1. mjesto

**1. mjesto 1.-4. r. - Samanta Jukić, 4. r.
POGLED SA ZVONIKA**

Lijep je i sunčan dan, a ja šetam Zadrom gradom. Odjednom stanem, a ispred mene se pojavi jedna velika lijepa crkva. Ime joj je Sv. Donat, a iznad nje se uzdiže zvonik Katedrale Sv. Stošije.

Ulazim unutra. Prelijepo je. Sve je od bijelog kamena. Penjem se gore na vrh tornja odakle vidim Zadar i malo više. Noću je sve obasjano svjetlom, a danju suncem.

Gledam dolje. Svi ljudi tako mali, a ja sam tako visoko. Kad pogledam lijevo, vidim prelijepi Grad. Kad pogledam desno, vidim modro more. Kad pogledam dolje, zamislim se i tad znam - to je moja Hrvatska!

**2. mjesto 1.-4. r. - Anita Rajić, 4. r
ŠTO JE MENI HRVATSKA?**

Ja volim gledati more kako se lijepo sjaji kada idem u Hrvatsku. Volim tražiti školjke i lijepo kamenje i igrati se s moja dva psa. Jedan se zove Linda, a drugi Maki. U Hrvatskoj sam prvi put vidjela utrku magaraca u Tribunju. Meni je zanimljivo kako magarci mogu toliko trčati. Oni na kraju za nagradu dobiju nešto za pojesti. U Hrvatskoj sam i po prvi puta vidjela kako izgleda mali pas kada se tek rodi.

Mama mi je pričala da je ona kad je bila mala, vozila bicikl koji se tada zvao PONI. Bio je malo drugačijeg oblika nego danas. Igrala je i razne igre, kao na primjer igru "Između dvije vatre", "Limun i naranča", itd.

U vrijeme kad je moja mama bila mala, bilo je obitelji koje nisu bile bogate, pa bi njihova djeca pravila lopte od starih čarapa. One su se zvale krpenjače i onda bi se djeca s njima igrala. U to vrijeme nije bio veliki izbor salama kao danas, pa su djeca bila zadovoljna kad im se namaže komad kruha sa svinjskom masti i posoli.

Ja se sada igram s puno drugih stvari kojih nije bilo prije, a kada sam u Hrvatskoj, volim puno šetati, gledati zalazak sunca i igrati se sa svojim psima jer ovdje u Švicarskoj nemam te mogućnosti.

**3. mjesto 1.-4. r. - Martin Roso, 4. r.
GRAD NA GORI- MOJ IMOTSKI**

Imotski je moj grad na Gori. U njemu su dva lijepa jezera. Jedno se zove Modro, a drugo se zove Crveno jezero. Kad je vruće u Imotskom, onda se propliva u jezeru.

Za vrijeme ručka nema nikoga na ulici, jer je vruće. U poslijepodnevnim satima, kad zahladi, u Imotskom ljudi izađu iz kamenih kuća i šetaju po cijelom gradu.

Navečer, kad se smrači, ljudi se vraćaju iz šetnje i sidnu u kafić i piju piće. Ostaju do kasno u noć po imotskim kafićima kojih ima jako puno. Tu se sastaju prijatelji i poznanici da uz piće proćakulaju i ismiju se.

Ja se radujem svakom mom dolasku u grad na Gori.

Niko Miloloža, 2. mjesto

Niko Valentić, 3. mjesto

Moja domovina je modro more,
Moja domovina su velike gore.
Moja domovina je zlatno žito što sja,
Moja domovina smo ti i ja.
Matija Terzić, 8. razred

Moja su domovina predivna jutra s mirisom bakinih uštipaka i razdragani cvrkut ptica na mom prozoru.
Matea Suca, 8. r.

1. mjesto 5.-8. r. - Danijel Jajčević, 7. r.
HRVATSKA JE ZA MENE BR. 1

Ja sam Hrvat i Hrvatska je moja domovina. Hrvatsku volim najviše na svijetu. U Hrvatskoj sam slobodan i sretan. Iako sam rođen u Švicarskoj, više volim Hrvatsku kao da sam u njoj rođen. U Hrvatskoj sam prvi put bio s osam mjeseci i tada je moj život zapravo i počeo.

Moje Čiovo je otok koji je s obalom i gradom Trogirskom povezan mostom koji je dug 50 metara. Moja kuća gleda na more i to mi se jako sviđa. Svako jutro me bude valovi koji udaraju o obalu. Na Čiovu žive vrlo ljubazni, veseli i pričljivi ljudi. Tu ljeti ima mnogo turista. U Trogiru mi se sviđa jedna jako stara katedrala koju i turisti rado posjećuju. A i sam grad je prelijep jer je građen od kamena. Kad odem na praznike na moj otok Čiovo tu mi je jako lijepo.

Hrvatsku volim i zbog bake i djeda jer mi oni pružaju dane pune zadovoljstva. No, tu je naravno i plavi Jadran u kojem kupanje traje od jutra do večeri. Tada nestanu sve brige i nedaće. Ja mislim da nema ljepšeg doživljaja od praznika u Hrvatskoj. Hrvatsku sam obišao uzduž i poprijeko i svugdje mi je jednako lijepo. Hrvatska je za mene br.1, za nju živim i za nju ću, ako ustreba, i umrijeti.

2. mjesto 5.-8. r. - Mario Tipura, 8.r.
ŠTO SU MENI HRVATSKA I BOSNA

Kada mislimo na Hrvatsku, sjećamo se zadnjeg odmora, porijekla naših roditelja, naše obitelji. Ali, što se zaista krije iza pojma Hrvatska?

Nakon dugog putovanja preko švicarskih brda pa preko talijanske ravnice i slovenskih Alpa, ulazimo na područje Republike Hrvatske. Čim prijeđemo granični prijelaz i platimo prvu cestarinu, odmah smo ispunjeni srećom i osjećamo se dobrodošli. Uvijek se sjetim prelijepog plavog mora, hvarske lavande i finog mirisa domaćeg kruha moje bake. U tim vrućim, ljetnim danima jedva čekam ugodno osvježanje na prekrasnoj jadranskoj obali.

Najprije napravimo stanku u Zagrebu. Moja ujna i ujak dočekaju nas u njihovom stanu i već je postala mala tradicija da nas kad dođemo u posjet dočeka divno postavljeni stol i kao glavni obrok, ujin specijalitet, salata od hobotnice. U Zagrebu i prenoćimo. Sljedeće jutro doručujemo svi zajedno fini svježi kruh i moj omiljeni hrvatski proizvod-duklatu. Nakon doručka naše putovanje se nastavlja prema istoku, u Bosnu. Tamo nas očekuju moja baka i moji stričevi i strine, rođaci i rođakinje. U Bosni provedemo dva tjedna. Nikada još nismo bili u Bosni, a da ja nisam pojeo najfinije «bosansko» jelo, ćevapčiče. I tako dok ja jedem svoje ćevape, moji roditelji odlučuju odredište na kojem ćemo se rashladiti na, kako kažu, najčistijem dijelu Sredozemnog mora. I kada se konačno počnem opušati uz valove Jadranskog mora, već me zove škola.

To je ono što meni znače Bosna i Hrvatska, mjesta gdje se osjećam kod kuće.

3. mjesto 5.-8. r. - Ines Martić, 8. r.
ŠTO JE MENI HRVATSKA

Meni je Hrvatska domovina zato što uvijek idem tamo i uvijek mi je lijepo.

Meni je Hrvatska more zato što je prekrasno i ima lijepo ime - Jadransko more. Uvijek se kupam kad idem na godišnji, a navečer se igram s prijateljima i prijateljicama.

Meni su Hrvatska planine zato što su lijepe, visoke i puno ih ima: Velebit, Biokovo, Učka, Medvednica...ima ih još puno, ali im ne znam ime.

Meni su Hrvatska nacionalni parkovi. Lijepi su i ima ih osam: Plitvička jezera, Brijuni, Mljet, Kornati, Krka, Risnjak, Paklenica i Sjeverni Velebit.

Meni su Hrvatska gradovi. Bila sam u Opatiji i lijepo sam se provela. Bila sam u Puli i vidjela arenu. U Splitu je Dioclecijanova palača koju svaki turist dođe vidjeti. Zagreb ima zagrebačku katedralu i kulu Lotrščak, a Zadar crkvu Sv. Donata.

I za kraj ću reći da je Hrvatska moja domovina uvijek bila i ostat će.

Nina Valjan, 1. mjesto

Martina Drinjak, 2. mjesto

Nikolina Martinović, 3. mjesto

Meni je Hrvatska topli dom i sunce koje me svako jutro budu.
Marija Brašnjić, 8. r.

Moja je domovina mjesto sretnih obitelji jer imaju svoju domovinu. **Elena Garić, 5. r.**

Izvan konkurencije, Andrija Karačić, 8. r. **MOJA DOMOVINA**

Hrvatska je biserna ogrlica
nanizana dvorcima i palačama
Zrinskih i Frankopana,
biserna ogrlica rijeka i jezera!
Ona je veličanstven prizor ljepote.

Hrvatska je cjelovita pjesma
čije note pjevaju o junacima,
to su taktovi koji slave Stjepana Radića,
kralja Tomislava i mnogobrojne
hrvatske junake
koji su proslavili Hrvatsku,
to je himna hrvatske hrabrosti.

Hrvatsko je veliko platno
na kojem je utisnuta
cijela kulturna baština
kojom bi se svaki narod dičio,
to je platno izrisano Bašćanskom pločom
koja stoji za ljubljenu hrvatski jezik,
to je Višeslavova krstionica
koja stoji za tvrdnu vjeru hrvatskog naroda,
to je slika hrvatske kulture.

Hrvatska je kip, isklesan iz plodne zemlje
koja je izrodila ljude marljive, i vesele naravi
koji su proživjeli mnogobrojne muke,
ali opet čuvaju svoj jezik,
svoju vjeru i svoj ponos,
jer pripadaju jednoj velikoj skulpturi,
jednom kipu što grli cijeli svijet,
to je kip hrvatskog naroda,
kojem i ja kao mali dio pripadam.

Filip Klarić, izvan konkurencije

Izvan konkurencije, Bašić Martin, 8. razred **ŠTO JE MENI HRVATSKA**

Hrvatska tradicija je nešto najljepše što na svijetu uopće postoji. Na primjer, Sinjska alka koja nas podsjeća na oslobođenje od Turaka. Slavonija sa svojim nošnjama koje su okićene zlatnim dukatima. Dalmacija sa svojim klapama koje znaju po cijelu večer do kasno u noć pjevati svoje lijepe pjesme. Starinski gradovi na Mediteranu koji su građeni od bijelog kamena. Da ne zaboravim našu kršnu Liku s lijepim gradovima i svojom ogromnom planinom Velebitom, Ličani koji sviraju tambure i plešu Ličko kolo. Naš glavni grad Zagreb sa svojim palačama i narodom koji je uvijek za jednu šalu raspoložen. Hrvatska je za mene najljepša zemlja na svijetu i to će ostati do kraja mog života.

GLAZBENI DIO NATJEČAJA

- 1. mjesto:**
Sabrina Sakač - violina, HDŠ Brunnen
- 2. mjesto:**
Andrija Karačić - mandolina HDŠ Luzern
- 3. mjesto:**
Katarina Perić - klavir, HDŠ Visp

ZA IGRALIŠTA BEZ MINA

PAZI NE GAZI

VELIKA HUMANITARNA AKCIJA HKZ-A

Piše Dunja Gaupp

Podijeljena žalost je samo pola žalosti, podijeljena radost je dvostruka radost. Koliko je istine u toj narodnoj mudrosti, uvjerali smo se prošle godine kada smo u Vukovaru prisustvovali kolaudaciji orgulja. U crkvi sv. Filipa i Jakova ponovno se čuju zvuci orgulja. Bio je to radostan trenutak za sve nas i završetak akcije "Orgulje za Vukovar".

Boraveći u Vukovaru i Vinkovcima raspitivali smo se o problemima toga u domovinskom ratu teško stradalog kraja. Sastali smo se sa predstavnicima Crvenog križa koji su nas upoznali sa mnogim problemima, ali jedan od najtežih još uvijek su mine.

Minski sumnjivim prostorom zahvaćeno je 18 gradova i općina, odnosno 60 % ukupnog broja gradova i općina Vukovarsko-srijemske županije. 1399 table obilježavaju minski sumnjiv prostor i upozoravaju na opasnost od mina. Opće je mišljenje da su minirane livade, pašnjaci i šume. Međutim, minirana su i priobalja rijeka, potoka i drugih vodotoka, infrastrukturni objekti, kuće i okućnice. Čak smo se i u samim Vinkovaca susreli s tablama upozorenja! Kolika je to opasnost za djecu, ne treba posebno naglašavati.

Grad Vinkovci pokrenuo je stoga program upoznavanja s opasnošću od mina i zaostalih eksplozivnih naprava. Edukaciji odraslih, a posebice djece posvećuje se velika pažnja. Na plakatima, knjigama, bilježnicama, majcima i sl. mogu se pročitati upozorenja:

- Preživjeli ste rat – preživite mir
- Mina je nevidljivi ubojica
- Mine – i to je naša stvarnost
- Polje moje, bez mina si bolje
- Kazalištem protiv mina
- Darivatelji krvi u borbi protiv mina

- Ni naša krv vas neće spasiti od vašeg neopreza
- Djeco – oprez, mine
- Pazi, ne zalazi
- Pazi gdje gaziš
- Pazi, ne gazi, i t.d.

Jedan od programa Crvenog križa Vinkovci predviđa razminiranje određenih gradskih i seoskih površina kako bi

se na tim mjestima izgradila dječja igrališta sa popratnim objektima. Djeca se moraju slobodno kretati i igrati, zato ih treba prikupiti na prostorima koja su sigurna, a koja im istovremeno nude zabavu i mogućnost višesatnog boravka.

Smatramo to odlično smišljenim programom, stoga želimo pomoći razminiranju i izgradnji barem jednog takvog igrališta. Našu akciju pokrećemo pod nazivom „PAZI, NE GAZI“, a vizuelno će biti praćena znakom igrice „minka polja“. U akciju smo već uključili i Švicarce o čemu opširnije piše Đurđica Mučnjak u članku „Malo selo velikoga srca“.

Pozivamo vas, poštovani prijatelji i članovi Zajednice, da se uključite u našu akciju, ne samo direktnom novčanom uplatom, nego i tako da u svom mjestu, poduzeću, udruzi, školi i t.d. pokušate napraviti neku priredbu u korist akcije. Sve što vam za to bude trebalo, informacije, fotografije, rado vam stavljamo na raspolaganje.

Unaprijed vam zahvaljujemo u ime hrvatske djece Vinkovaca i okolice. ■

ŠVICARSKI PRIJATELJI VEĆ SU SE UKLJUČILI U AKCIJU „PAZI, NE GAZI“ MALO SELO VELIKOGA SRCA!

Piše Đurđica Mučnjak

Kirchdorf kraj Badena. Malo selo velikoga srca. S pravom si može dati to ime! A to pravo imaju samo oni koji su poput Kirchdorfa!

Još su svježja sjećanja na tri zaista posebna dana u Kirchdorfu koja smo tamo proveli sa zborom „Panis Angelicus“ iz Zagreba, tamburašima, svećenikom Matom Matićem, fra Zlatkom Špeharom, dijakonom Herbertom Sohnom i crkvenim odborom. Stanovnici Kirchdorfa su se, bez ikakvog predomišljanja, pridružili našoj akciji i velikodušno

darovali novac za izgradnju dječjeg cjelodnevnog boravka u Vukovaru. Od tada pa do danas sakupilo se preko 35 tisuća franaka, a sakupljanje se nastavlja i dalje. No, akcija dobrote tu nije stala! Sada počinje izgradnja doma u Vukovaru i suradnja s tim napaćenim gradom i gvardijanom Špeharom se nastavlja.

Kažu da su djeca naše najveće bogatstvo i naša budućnost. Ona lako otvaraju srca odraslih pa smo tako svojom prošlogodišnjom akcijom otvorili srca mnogih naših ljudi i ljudi iz Kirchdorfa sakupivši preko 300 božićnih paketa za djecu Vukovara (tekst o toj humanoj akciji objavili smo u prošlom broju).

Udružene snage, Herbert Sohn, crkveni odbor Kirchdorf-a i HKZ počinju s pripremama nove akcije pod nazivom

„Pazi, ne gazi“ koja je pokrenuta u Vinkovcima. „Pazi, ne gazi“ akcija je koja, kod svih koji su prošli rat, ima samo jednu asocijaciju – mine! I jest riječ upravo o njima. Sakupljena sredstva bit će namijenjena za razminiranje minka polja. To će minka polje, nakon razminiranja, dobiti jednu potpuno drugu ulogu. Uloga straha i smrti, koji već dugo nosi, zamijenit će ulogom smijeha i sreće. Tu će, naime, niknuti dječje igralište! Novi je to crkveni projekt koji će se okruniti proslavom. Djeluje kao simbolička, ali na neki način i je! Proslava će se dogoditi točno na Majčin dan, 12. i 13. svibnja 2007. U posjet nam ponovno dolazi zbor „Panis Angelicus“, svećenik Mato Matić, fra Zlatko Špehar te Marina Zlatarić, profesorica hrvatskog jezika,

iz Zagreba koja nam priprema i donosi filmsku dokumentaciju o Vinkovcima i akciji "Pazi, ne gazi".

Nikako ne možemo reći kako Švicarci nemaju sluha za naše probleme ili potrebe. Ljudi su i u Švicarskoj spremni raširiti ruke i podijeliti dobro i zlo s na-

ma. Potrebno je otvoriti im srca, a to možemo samo ako prvo otvorimo svoja. Organizacija proslave je tek na početku, ali već sada mogu reći da će biti puno iznenađenja koje je vrijedno doći pogledati. Posebnu važnost ovaj događaj dobiva time što prihod koji ostvarimo u ta

dva dana ide u korist akcije „Pazi, ne gazi“.

Tek kao mala informacija za kraj ovoga teksta - zbor će održati koncerte i pjevati na misli što je, svakako, poziv svima da dođu i poslušaju kako u srcu Švicarske pjeva i živi Hrvatska. ■

PRVA UPLATA JE VEĆ STIGLA HRVATSKA DJECA ZA HRVATSKU DJECU

Piše D. Gaupp

Prije nego smo akciju "Pazi, ne gazi" zvanično najavili, stigla je prva uplata i to od djece Hrvatske dopunske škole. Učenici i njihova učiteljica Agneza Jerković, sakupili su 200.- CHF sa namjerom darivati ih djeci Hrvatske, po mogućnosti u Vukovaru. Kako je poznato da HKZ njeguje dobre i prijateljske kontakte s Vukovarem, gospođa Jerković nas je upitala za savjet kuda poslati prikupljenu pomoć. I tako su se sve "kockice" u ovoj priči gotovo same od sebe poslagale u slikicu "Pazi, ne gazi".

Zanimalo nas je znaju li naša djeca u Švicarskoj o opasnosti koja vreba na njihove vršnjake u Hrvatskoj? Znaju li što su to mine, kako djeluju i tko ih po-

stavlja? Gospođa Jerković je u tu svrhu napravila mali upitnik, pa pogledajmo neke od odgovora:

Što je mina i kako djeluje?

- to je nešto, ako se na to stane, eksplodira, nešto slično bombi i izlazi dim iz nje
- eksplozivna bomba, zakopa se ispod zemlje, eksplodira i ubija životinje, ljude i ruši kuće
- nemam pojma

Gdje si čuo za mine?

- u školi, u Hrvatskoj, od učiteljice, od tate, na televiziji, u filmu, kada se priča o ratu, moj stric je policajac i radi sa minama, u domovinskom ratu, u Bosni kada je bio rat
- moj djed mi reko. I svuda stoji tamo gdje ja živim (u Pakracu)
- kad sam išla u Vinkovce sam vidjela znakove koje ljude upozoravaju da se ovdje mogu nalaziti mine

Tko i gdje koristi mine?

- teroristi, vojska u ratovima, neprijatelji, psihopati,

Što bi poručili onima koji koriste mine da bi ostvarili svoje ciljeve?

- da to ne koriste, zato jer je to jako opasno, puno ružnih stvari se desi, ako se mina upotrebljava, da to prestanu raditi, jer to ničemu ne pomaže i samo ubija nevine ljude
- da ostave te stvari. Mi smo našli bombe u našem selu u Bosni
- da nisu normalni u glavi! Da oni sami ne bi bili zadovoljni da to neko njemu napravi.
- da su glupi, jer sa nasiljem nikad neće postići svoj cilj, nego će samo povrijediti one koje možda nisu ni krivi. Ljudi koji koriste mine nemaju puno samopouzdanja, jer inače to ne bi radili.
- stavila bih ih u zatvor ■

U AKCiji SU UČESTVOVALI UČENICI HDŠ LANGENTHAL, BURGDORF, OFTRINGEN, BALSTHAL I SOLOTHURN:

Andrijanić Marinko
Babić Marija
Brkić Jure
Čičak Josip
Grgić Matea
Gudelj Kristina
Gudelj Marijan
Ilićević Marija
Ilićević Šimica
Jonjić Matea
Kenđel Ivana
Kovačević Ivan
Krupanjski Anna Lea
Lamešić Renata
Lucić Marko
Luić Josipa
Luić Matej
Luić Robert
Marijanović Ivica
Marković Iva,
Petrić Antonela
Petrić Božana
Posavec Barbara
Sučić Ivana
Šimić Ana
Šošić Josipa
Zovkić Lorena
Žunabović Ivan

SVIMA OD SRCA HVALA!

TU MEĐU NAMA

PAPIN GARDIST I NJEGOVA
OBITELJ

Piše D. Gaupp

U prošlom broju DO-a pisali smo o Papinoj Švicarskoj gardi i spomenuli Hrvata Željka Pavelka.

Simpatični roditelji Dragica i Ivan Pavelko pristali su na razgovor za DO i ljubazno nas pozvali u posjetu. Susret smo dogovorili u vrijeme Željkovog godišnjeg odmora u Švicarskoj, ali ga na žalost nismo uspjeli osobno upoznati. Zadnji dani odmora pripadali su njegovoj prelijepoj djevojci Manueli! Tko za to ne bi imao razumijevanja?

Razgovor sa njegovim roditeljima ni-

je zbog toga bio manje zanimljiv, a tema od obostranog interesa bilo je mnogo. Iz Ivankova pokraj Vinkovaca 1971. u Švicarsku je došao Ivan Pavelko. Nešto kasnije se upoznao sa budućom suprugom Dragicom, koja je u potrazi za poslom iz Benkovca stigla u Švicarsku. U kući obitelji Pavelko govori se hrvatski, tako da djeca, Marina i Željko (24. g.), nemaju jezičnih problema.

Za ostvarenje svoje dječake želje, postati Papin gardist, Željko je morao ispuniti mnoge uvjete, a prije svega je morao biti Švicarac. Sa 16 godina je zatražio švicarsko državljanstvo, dvije godine proveo u vojsci, stekao čin časnika, poslao hrpu dokumenata i dva puta bio na razgovoru u Vatikanu.

Zakletvu je položio 6. svibnja 2005. godine, a u gardi mora ostati najmanje dvije godine. Hoće li ostati dulje, ovisi prije svega o prijateljici Manueli.

Ponosni tata i mama nazočili su svečanom polaganju prisege vjernosti papi i kardinalima. Papa Benedikt XVI osobno je primio obitelji novopriseglih gardista. Pred nama leže mnogobrojne lijepe fotografije koje svjedoče o tim nezaboravnim danima. Dobili smo dozvolu uzeti one koje nam se sviđaju. Dvije od njih izabrali smo za čitatelje DO. ■

KNJIGA POD POKROVITELJSTVOM HKZ
I HSK CH/FL

OPREDJELJENJE ZA
IDIOTIZAM

Piše Ljupko Perić

Edukativno-odgojni esej našega, nama Hrvatima u Švicarskoj već dobro poznatog književnika Marijana Karabina, pisan je metodom navođenja činjenica i njihovog kauzalnog poslagivanja, kako bi se na temelju povijesnih istina, kojima je autor kao suvremenik dobrim dijelom i sâm svjedokom, objasnili uzroci nasilja i tragičnih ratnih sukoba na "našim prostorima" sredinom i krajem prošlog stoljeća, a koji su u velikoj mjeri uvjetovani kompleksnim i višeslojnim hrvatsko-srpskim odnosima. Autor koristi relevantna vrela, a način na koji prati i citira događanja iz novije povijesti, uključujući tu i analizu dnevnog tiska, pomaže nam tek naslućivati koliko je energije i akribijskog istraživačkog napora moralo biti uloženo da bi se došlo do u knjizi prezentirane esencije.

Ono što po našem sudu povećava vjerodostojnost i široku prihvatljivost ovog djela (tim više što je napisano ne samo na hrvatskom, nego i na njemačkom jezi-

ku) jest i očita piščeva želja, da se pored objektivne interpretacije povijesnih događanja ne želi osuditi srpski narod u cjelini, već se analizira i osuđuje agresivna politika koja je osobito u posljednjem desetljeću prošlog stoljeća u ime toga naroda vođena. S druge strane Karabin još jednom argumentirano i uvjerljivo ukazuje na dobro nam poznatu politiku velikih sila, posebno Velike Britanije i Francuske, usmjerenu na to da (čak i) krivotvorenjem povijesti "ravnomojerno podijele krivnju" na sve "sudionike u sukobu". Takva nemoralna, a po svojim učincima po interese hrvatskog naroda nemjerljivo štetna politika, de facto abolira agresora, a žrtvu po drugi puta kažnjava konstruiranjem krivnje koja ne postoji. (Mi ovdje dodajemo da perverzija ovakovog tumačenja događaja doživljava vrhunac u činjenici da se i službena hrvatska politika, dakako, pod pritiskom i utjecajem navedenih diplomacija, našalost, dobrim dijelom dala „na isti posao“).

Potpisani je knjigu pročitao "u dahu" i pritom mu se sve činilo da ponovno sluša poznate mu sekvence, koje izopćene i protjerane iz školskih knjiga, ali prisutne u kolektivnoj svijesti hrvatskog naroda, ovdje bivaju posložene i artikulirane u konzistentan i izvanredno vrijedan dokument.

Time je književnik Karabin, kao jedan od rijetkih hrvatskih intelektualaca među nama, na jedan od najboljih mogućih načina, odgovorno dao svoj osobni doprinos širenju istine o nama, naglasimo još jednom, tim više, što je to svoje djelo objavio i na hrvatskom i na njemačkom jeziku. To je i razlog da za hrvatsku verziju (dakle za knjigu "Opredjeljenje za idiotizam") smatramo da bi ju trebala ne samo pročitati, nego i posjedovati gotovo svaka hrvatska obitelj, dok nam se s verzijom na njemačkom ("Entscheidung für den Idiotismus") pruža rijetka prilika da ju mi darujemo barem po kojemu od naših dragih domaćina Švicaraca te da se na taj način i sami uključimo u taj veliki i za nas Hrvate tako važan projekt – širenja istine o nama. Upravo iz te pobude, Hrvatska kulturna zajednica i Hrvatski svjetski kongres CH/FL dali su knjizi svoje pokroviteljstvo.

Autoru, prof. Marijanu Karabinu, na tim njegovim knjigama zahvaljujemo i od srca čestitamo!

(Knjige se mogu naručiti na e-mail:
m.karabin@gmx.ch) ■

RAČUNAR JE IZUMLJEN DA BI NAM ŽIVOT UČINIO LAKŠIM (1)

TKO SE BOJI RAČUNARA JOŠ

Piše Miodrag Stupar

Provedena istraživanja su pokazala da više od 80 % vlasnika računara svoje računalo koristi uglavnom za pisanje dokumenata, pristup internetu i razmjenu elektronske pošte, a u zadnje vrijeme sve više i za plaćanje računa putem interneta.

Tekst koji slijedi namjenjen je čitateljima koji u radu s osobnim računalom imaju vrlo malo ili nikakvo iskustvo. Konfrontiran s pitanjem kako i odakle započeti, odlučio sam u ovoj seriji tekstova o računarima i njihovoj uporabi u svakodnevnom životu predstaviti osnovne računalne tehnologije na temelju sljedećih tematskih cjelina:

- što je zapravo računar i kako on radi
- operativni sistem Windows XP
- izrada tekstova i njihova obrada
- internet i elektronska pošta (e-mail).

Krenimo dakle redom.

ŠTO JE RAČUNAR I KAKO ON RADI

Računar je mašina koja nema vlastitu inteligenciju, iako nam se ponekad čini da je ima. Svaki računar čine dvije osnovne grupe elemenata i to Hardware i Software.

Hardware (čitaj: hardver) je sve ono materijalno što vidimo i što možemo rukom dodirnuti t.j. opipati. Ono što nam je prvo potrebno je upravo hardware, kao npr. procesor, matična ploča, radna memorija, DVD pržilica, tvrdi disk, grafička kartica, kućište, monitor, štampač, tastatura, miš itd. U izradi računala postoji određeni redoslijed koji se mora poštovati. Kod nabavke i odabira hardwarea mora se pored ostalog voditi računa o međusobnoj usklađenosti pojedinih elemenata. Danas je izbor tako velik da, ovisno o tomu što želimo raditi sa našim računalom, možemo imati računar od ca. tisuću do par desetaka

tisuća franaka.

Software (čitaj: softver) ili komplet programa pomoću kojih naše računalo funkcionira. Kada smo pribavili odgovarajući hardware možemo pristupiti nabavi software. Čitav software za računare bi se mogao podijeliti prema svojoj funkciji na dvije velike skupine i to:

- operativne sisteme i
- programe ili aplikacije

Operativni sistemi

Postoji dosta operativnih sistema od različitih proizvođača, kao npr. UNIX, Linux, Mac, Netware, OS/360, itd. Najrašireniji operativni sistemi danas su tzv. Windows operativni sistemi od Microsofta u svojim različitim izvedbama (Windows 98, ME, 2000, XP, itd.). Ono što je zanimljivo kod operativnih sistema je to da su oni osnovica za sav ostali software. Ako bismo to pokušali usporediti sa gradnjom kuće, operativni sistem bi predstavljao temelj kuće. Tek nakon ispravno instaliranog operativnog sistema (dobrog temelja) možemo razmišljati o instalaciji ostalog software (ići na gradnju sljedećih katova). Obrnuti redoslijed nije moguć. Dakle, operativni sistem upravlja kompletnim hardwareom i svim poslije instaliranim programima. On je permanentno aktivan i gasi se tek s isključenjem računara iz struje. Operativni sistem moramo imati dok ostale programe možemo imati ali i ne moramo, zavisno od toga što ćemo sa računarom raditi.

Programi ili aplikacije

Pod programima podrazumijevamo sav

ostali software koji nam je potreban za obavljanje određenih zadataka pomoću računara. Npr. ako želimo pomoću računara raditi složene tehničke crteže, onda ćemo morati nabaviti odgovarajući program koji nam to omogućuje (npr. Auto CAD). Ako pak želimo raditi složene statičke proračune objekata bazirane na vrlo složenim matematičkim izračunavanjima, trebati ćemo pribaviti opet odgovarajući program (npr. Tower). Ali, i kada želimo raditi sasvim obične i svakodnevnne stvari poput pisanja i obrade tekstova, opet ćemo morati nabaviti, za te svrhe odgovarajući program.

EVA

Kada imamo konačno sve što nam je potrebno možemo početi sa radom na računar. Ali kako uopće komuniciramo sa njim? Uz pomoć tzv. ulazno-izlaznih jedinica, u našem slučaju tipkovnice i miša kao ulaznim, te monitora i tiskača kao izlaznim jedinicama.

Skraćeno EVA princip (Eingabe-Verarbeitung-Ausgabe). Uz pomoć tipkovnice i miša koristeći specifične naredbe zadajemo našem računar određeni zadatak koji u konačnici potvrđujemo s tipkom Eingabe (Enter). Računar će taj zadatak obraditi (Verarbeitung), te nam rezultat poslati na monitor ili tiskač (Ausgabe). I to bi bilo to, uvijek iznova, Unos-Obrada-Rezultat, Eingabe-Verarbeitung-Ausgabe, EVA, EVA, EVA,

To bi bilo sve za ovaj put. Nedostatak prostora mi ne dozvoljava opširniji pristup i obradu ove teme. Prosječnog korisnika računara uostalom i ne interesira previše kako računar radi. Zanima ga poglavito da računar radi ispravno i po mogućnosti što brže obavlja zadate mu zadatke. Ja sam pak mišljenja da nije loše ako razumijemo kako se nešto odvija iza lijepo slike na monitoru našega računala.

Do sljedećeg puta, kada ćemo se više pozabaviti sa Windowsom XP kao trenutno najraširenijim operativnim sistemom u svijetu. ■

TEMELJ ORALNOG I OPĆEG ZDRAVLJA DENTALNA HIGIJENA

Piše dr.med.dent. Alen Kordić

Unatoč činjenici, da su sve stare kulture kao stari Egipćani, Babilonci, stari Grci i Rimljani već poznavali sredstva i instrumente za održavanje čistoće usne šupljine (prve četkice i čačkalice, Babylon 4000 p.n.e), je oralna higijena tek krajem devetnaestog stoljeća u civiliziranom svijetu postala "en vogue". U proteklih 45 godina je dentalna higijena doživjela jedan enormni uspon, na-

kon što su shvaćene etiologije dviju najčešćih ljudskih bolesti kariesa i parodontitisa. U tom procesu je stomatološki fakultet sveučilišta u Zürich-u, pod vodstvom prof. dr. Mühlemann-a odigrao odlučujuću ulogu u 50-im i 60-im godinama prošlog stoljeća. Stvoreni su programi profilakse, uvedena je „Schulzahnpflege“ koja obuhvaća edukaciju školske djece u dentalnoj higijeni, redovnu kontrolu zuba i po potrebi sanaciju nastalih oštećenja. Rezultati te profilakse u Švicarskoj su fenomenalni.

Ako je jedan 14-godišnjak 1963. g. u prosjeku imao 12,1 plombi ili oštećenih

zuba, onda je taj isti 14-godišnjak imao 2002. g. još 1,5 plombirana zuba. U internacionalnoj usporedbi tih parametara Švicarska u zdravlju zuba već desetljećima uvjerljivo vodi na svim tablicama. U Hrvatskoj taj isti 14-godišnjak 1999. g. ima dmft (broj oštećenih ili plombiranih zuba) od 3,5 (BiH 1997; 6,2)!

Da bi se bolje shvatila bit profilakse, treba kratko navesti kako nastaju dvije najčešće oralne bolesti. ►

KARIES: Nastaje djelovanjem bakterija usne šupljine (*Streptokokkus mutans* A i *Lactobacillus*), koje se hrane šećerom (glucosom i fructosom) koja kroz hranu ulazi u usnu šupljinu. U svom metabolizmu te bakterije proizvode kiselinu, koja nagriza caklinu zuba.

Profilaksa djeluje na tri razine sprječavanja gore opisanog procesa:

1. Higijena; gdje nema bakterija, nema ni kiseline.
2. Apstinencija šećera; bakterije ne mogu stvarati kiselinu ako se ničim ne hrane. Epidemiološki rast kariesa je kroz stoljeća rastao paralelno sa konzumom šećera.
3. Jačanje cakline fluoridom; kroz fluorid caklina postaje otpornija na kiselinu. Za efikasnu profilaksu je prijeko potrebno djelovati na svakoj od navedenih razina kako bi zaštita zuba bila optimalna.

PARODONTITIS: Nastaje djelovanjem bakterija usne šupljine, koje se nalaze na rubu zubnog mesa. (*Actinobacillus actinomycetecommitans* i *Porphyromonas gingivalis*). Ako ove bakterije ne budu dulje vrijeme odstranjene, otvrdnu i pretvore se u zubni kamenac. Taj zubni kamenac procesom taloženja dalje raste i povlači se pod rub zubnog mesa, gdje provocira upalu. Ta upala napada zubno meso i kost vilice u koju su zubi usađeni, a manifestira se u krvarenju zubnog mesa. Kod parodontitisa pored opisanog bakterijskog infekta ima dodatnih faktora, koji olakšavaju taj proces. Osobito pušenje i genetska predispozicija pogoduju stvaranju parodontitisa, a treba spomenuti i nazočnost općih bolesti kao što je primjerice diabetes, starost (parodontitis počinje najranije u životnoj dobi od 25 godina) te oslabljeni imunološki sustav. Terapija parodontitisa se također primarno oslanja na oralnu higijenu, znači odstranjivanjem bakterija i kamenca koji su uzrok upale zubnog mesa.

Kako sada pravilno održavati oralnu higijenu, da bi spriječili te dvije bolesti? Na to pitanje se na žalost ne može generalizirano odgovoriti, pošto je oralna higijena jako individualna. Zato ovdje samo nekoliko kratkih, općih načela.

Kod djece: Profilaksa počinje od prvoga dana kad se dijete rodi. Usna šupljina kod novorođenčeta je sterilna. Kolonizacija sa bakterijama započinje utjecajima iz vana, davanjem duda, flašica itd. Iz tog razloga je važno, da pogotovo roditelji koji su u prošlosti imali većih dentalnih problema, ne uzimaju dudu itd. u usta, jer prenose svoju agresivnu bakterijsku floru u dječja usta. Čišćenje zuba započinje pojavom prvog zuba u ustima. Čisti se dječjom mekanom četkom i dječjom pastom za zube, koja ima reduciranu količinu fluorida. Tri dnevna čišćenja se provode u zaigranoj formi, tako da dijete pozitivna iskustva

asociira sa čišćenjem zubi. Šećer djetu ne treba braniti, ali treba ograničiti količinu a još više frekvenciju šećernog konzuma. Nazočnost šećera u usnoj šupljini za zube je štetna, što prosto rečeno znači "što rijeđe to bolje". Radi toga je dobro znati gdje sve ima šećera, tako da profilaksa zapravo započinje kod nabavljanja hrane u trgovini. Treći stup profilakse je povećanje otpornosti, odnosno rezistencije zuba uporabom preparata koji sadržavaju visoke koncentracije fluora, najbolje u formi gela. (Elmex gelee 1x/tjedno)

Kod odraslih: Kod njih je situacija puno kompleksnija, jer jako ovisi o situaciji kod pojedinačnog pacijenta i njegovoj "oralnoj prošlosti". Faktori kao primjerice implantati, krunice ili mostovi u ustima, parodontalna situacija i nivo kosti i zubnog mesa, nošenje parcijalnih ili totalnih proteza znatno utječu na korektnu dentalnu higijenu. Generalno se može reći da princip koji važi kod djece važi i kod odraslih. Kod odraslih je dodatno potrebna interdentalna higijena između zuba, koju je najbolje provesti dentalnim koncem ili ako imamo više mjesta između zuba s interdentalnim mini-četkicama. Interdentalna higijena je onaj dio, koji se najčešće izostavi, tako da karies u današnje vrijeme u najvećem broju slučajeva nastaje upravo u interdentalnom prostoru između zuba.

Prosječni stanovnik Švicarske je 2004. g. potrošio 6,9 m interdentalnog konca za godinu dana, što od prilike odgovara učestalosti od 10 čišćenja, što nije niti jednom na mjesec. Prosječna kutijica konca koja se kupi ima 50 m, što prosječnom građaninu ove države može trajati preko 7 godina. Unatoč tim lošim statistikama, živimo u zemlji sa naj-većom potrošnjom interdentalnog konca na svijetu.

Električne četkice također su od pomoći pri dentalnoj higijeni, međutim one nisu učinkovitije od normalnih ručnih četkica. Ovdje treba izuzeti najnoviju generaciju električnih četkica, koje u svojoj glavici imaju ugrađen ultrazvuk, koji putem vibracija vode i paste u ustima izazivaju pozitivan efekt na čistoću zuba i djelomično na interdentalni dio

između zuba. (Oral-B sonic complete.) Kod ljudi sa mostovima i protezama ili parodontalnom bolesti u prošlosti, je situacija opet drugačija. Svaki pacijent treba biti individualno instruiran od svog stomatologa odnosno dentalne higijeničarke.

Četvrti i posljedni stup profilakse je profesionalno čišćenje i kontrola koju provodi zubar ili dentalna higijeničarka. To omogućava, da se nastale štete što prije lociraju, a kamenac čim prije i čim temeljitije odstrani. Ova kontrola je u najvećem broju slučajeva dovoljna jedan puta godišnje. Kod ljudi sa parodontalnim problemima može biti potrebno dva do četiri puta na godinu kontrolirati situaciju i očistiti kamenac.

Kao resumé recimo, da se optimalnom profilaksom karies može u potpunosti spriječiti. Parodontitis kao bolest nije u potpunosti spriječiv i izgubljeno oralno tkivo na žalost ostaje nenadoknadivo, ali sa strogom higijenom i rigoroznom kontrolom i redovnim posjetama kod dentalne higijeničarke, parodontitis se može stabilizirati i usporiti, tako da se vlastiti zubi mogu zadržati još puno godina. Ova spoznaja je velikim dijelom razlog zbog čega zubi u Švicarskoj ne spadaju pod opće zdravstveno osiguranje (obligatorische Grundversicherung). Individualni rizik oboljevanja od kariesa ili parodontitisa, značajno ovisi o razini osobne oralne higijene. Najnovije medicinske i stomatološke spoznaje pokazuju da parodontitis nije samo bolest usne šupljine, nego se u slučajevima akutnog i florirajućeg parodontitisa prisutnost ogromne količine bakterija u usnoj šupljini stvara i druge opće medicinske probleme. Uočeno je primjerice, da kod trudnica sa parodontitisom češće dolazi do komplikacija u trudnoći, da srčani problemi kao endokarditis ili problemi s koronarkama nastupaju češće kod parodontičnih pacijenata. Također se kod osoba sa transplantiranim organima (bubreg, srce, jetra) postojanje parodontalnih zuba ubraja u faktore povećanog rizika. Ova lista je još proširiva i rijetko prođe neki mjesec a da ne budu publicirana nova otkrića iz ovog područja.

Tako se može zaključiti, da je dentalna higijena, sprječavanje pojave kariesa i parodontitisa pored svoje enormne važnosti za oralno zdravlje, isto tako važna kod sprječavanja općih zdravstvenih problema. Dentalna higijena, redovna kontrola i profesionalna higijena kod zubara i kod dentalne higijeničarke su isplative investicije u vlastito zdravlje. Potpuno svjestan da smo ovako kratkim člankom mogli dotaknuti samo neke od tema vezanih uz dentalnu higijenu, preporučujem da se za savjet obratite zubaru odnosno dentalnoj higijeničarki. ■

POVIJEST FILOZOFIJE, KLASIČNA
EPOHA

NEKI ZNAJU MNOGO, NITKO NE ZNA SVE

Piše Ljupko Perić

SOKRATOVSKA FILOZOFIJA

Spomenimo već na samom početku da je vrijeme u kome se Sokrat javlja vrijeme velikih ratova Atene protiv Darija (Maraton 490 p.n.e) da bi deset godina kasnije Grci udruženim snagama porazili Kserksove kopnene i pomorske snage i tako zagospodarili cijelim Egejskim morem. U Termopilama spartanska je zaštitnica strahovito pokosila Perzijance. Tih godina Atenjani grade Partenon, a Atena postaje središte pomorstva i trgovine i sastajalište umjetnika i mislilaca. U desetljećima između perzijskih i peloponeskih ratova (Periklovo doba), Atena je doživjela politički i kulturni preporod.

SOKRATOM (470. – 399. p.n.e) započinje period klasične grčke filozofije. On vrijedi kao utemeljitelj *etike*. O njegovu životu ne znamo mnogo. Bio je građanin Atene, imao je malo novaca i nije se osobito trudio da stekne više. Bio je neugledan i malo je mario za odjeću. Bio je hrabar čovjek koji je žrtvujući vlastiti život u ratu spasio život svom prijatelju. Podnosio je glad i studen bolje od drugih. Zapanjujuće je vladao svojim tijelom. Najvažniji izvori njegovog učenja danas predstavljaju dijalozi koje je njegov učenik Platon objavio u svom znamenitom djelu *Država*. Tu Platon u deset poglavlja izlaže Sokratovu filozofsku misao. Sokrat u dijalozima sa sugrađanima i prijateljima istražuje etičke kategorije. Zanima ga *Dobro*, zatim *Umjerenost*, *Prijateljstvo*, *Hrabrost* a najvažnije mu je *Znanje*. On tvrdi da čovjek griješi zato što ne zna. Da zna ne bi griješio.

Pokušavajući relativirati delfsko proročanstvo koje kaže da "nitko nije mudriji od Sokrata" Sokrat neumorno tražeći spoznaju i mudrost razotkriva ljudsko neznanje. Moglo bi se reći da je on ogorčeni neprijatelj ljudske taštine, neznanja i gluposti. Na taj si način stječe mnoge neprijatelje. Završava na sudu zbog optužbe da zavodi mladež i navodnog nepokoravanja važećoj državnoj religiji.

Sokratovo učenje najbolje je pokazano u *Obrani Sokratovoj* u kome je prikazano njegovo suđenje. Tužitelji su: Anit - političar, Melet - pisac tragedija i Likon - učitelj govorništva. Sokrat je na kraju proglašen krivim i poslije mjesec dana provedenih u zatvoru ispio je otrov kukute. Iako su mu prijatelji pripremili bijeg, odbio je poštujući do kraja zakone koji su u tom momentu bili na snazi u Ateni.

SOKRAT

PLATON

ARISTOTEL

Njegova smrt i okolnosti pod kojima je optužen i suđen jako su utjecali na mladog Platona.

PLATON (427.-347. p.n.e.) (pravo ime Aristokle, ime Platon, što grč. znači "široki" dobio je, vjerojatno, zbog atletske građe). Platon je rodom Atenjanin. Sin je imućne aristokratske obitelji. U mladosti se bavio pjesništvom i gimnastikom. U filozofiji ga je poučavao heraklitovac Kratil, ali je odlučan utjecaj na njega imao tek Sokrat koga je upoznao u svojoj 20. godini i ostao mu 8 godina najvjerniji učenik. Nakon Sokratove smrti odlazi u Megaru k Euklidu, pa u Egipat i Kirenu. Zatim osam godina djeluje kao učitelj u Ateni da bi oko 388. pošao u Italiju i na Siciliju gdje se upoznao s pitagorejcima i došao na dvor Dionizija starijeg. Ali Dionizije ga, nakon što je Platon pokušao ostvariti svoju idealnu državu, a budući da su mu dodijali Platonovi savjeti, predao spartanskom poslaniku Polisu, koji ga je kao roba doveo u Eginu na prodaju. Otkupio ga je i oslobodio Kirenjanin Anikerid i vratio u Atenu gdje je osnovao školu smještenu nedaleko grada. Mjesto je po imenu bilo povezano s imenom junaka Akadema, pa je i škola dobila naziv *Akademija*. Akademija je preteča sveučilištima koja se u Europi počinju razvijati tek od srednjeg vijeka. Platon je umro kao slavan, nadaleko slavljen filozof. Njegov utjecaj na filozofiju je vjerojatno veći od utjecaja bilo kojeg drugog čovjeka. U svojoj grandioznoj ali utopističkoj zamisli države Platon smatra da su u biti filozofi ta obrazovana društvena elita koja je sposobna vladati cijelom državom.

Najveći Platonov kritičar je Aristotel. On je učenik Platonov i za razliku od svojih prethodnika nije rođen u Ateni.

ARISTOTEL (384-322 pr.n.e.) rodom je iz Stagire u Trakiji. Aristotel spada među najveće filozofe svih vremena, najznačajniji je sintetički um i uopće naj sveobuhvatniji duh antike. On skuplja i sistematizira sva do tada poznata znanja iz logike, metafizike, fizike, psihologije, etike, politike, astronomije, meteorologije, zoologije, poetike itd. Neka njegova učenja, poglavito ona iz logike, ostala su nepromijenjena sve do danas.

U svojim etičkim načelima Aristotel se suprotstavlja Platonovu učenju i vrlinu definira kao sredinu između dvije krajnosti. Uz etičke Aristotel analizira i tzv. dijanoetičke vrline (kao što je npr. mudrost). Sokratovsko-platonističkom nazoru, da mi uvijek nužno hoćemo dobro, Aristotel suprotstavlja tvrdnju da se ljudski porivi i nagoni, kako bi dostigli dobro, moraju uvijek upravljati zaključcima razuma i da po sebi ne moraju biti dobri. Politički i socijalni Aristotelovi stavovi temeljeni su na tezi da je čovjek po prirodi društveno, političko biće. Aristotel analizira političke sustave monarhije, oligarhije, demokracije i izvodi zaključak da je najbolje uređenje umjereno-demokratska republika. U svojim političkim i društvenim razmatranjima on pak zadržava instituciju ropstva, smatrajući da su robovi neophodni za život *pravih ljudi*, odnosno pripadnika slobodnih građana.

Na poziv makedonskog kralja Filipa Aristotel postaje učitelj i odgajatelj Aleksandra Velikog, koji će cjelokupni grčki kulturni svijet povesti u napad protiv persijskog carstva i pokoriti ga za samo deset godina (334 – 324. p.n.e). Ovo je doba završetka klasične epohe i početaka helenizma.

U sljedećem broju: HELENIZAM ■

POVIJEST UMJETNOSTI

GRČKI PERIOD

Piše Inga Mikulić Dragoje

U periodu koji započinje ranim petim stoljećem p.n.e. grčka je kultura, znanost i umjetnost zavladała ondašnjim svijetom. Grčki je postao jezikom kojim su govorili učeni ljudi od Gibraltara na zapadu do Ganga na istoku. Ovo razdoblje u povjesti umjetnosti obilježeno je arhajskim periodom (500 p.n.e), klasičnim dobom (ca. 445 p.n.e) te heleniskim razdobljem (ca. 300 do 30 p.n.e).

U arhajskom periodu subjekt zanimanja umjetnika je nago čovjekovo tijelo. Ovaj sujet nalazimo poglavito kod kipara kao posljedicu antropomornog politeizma, odnosno vjerovanje u Bogove s ljudskim likom.

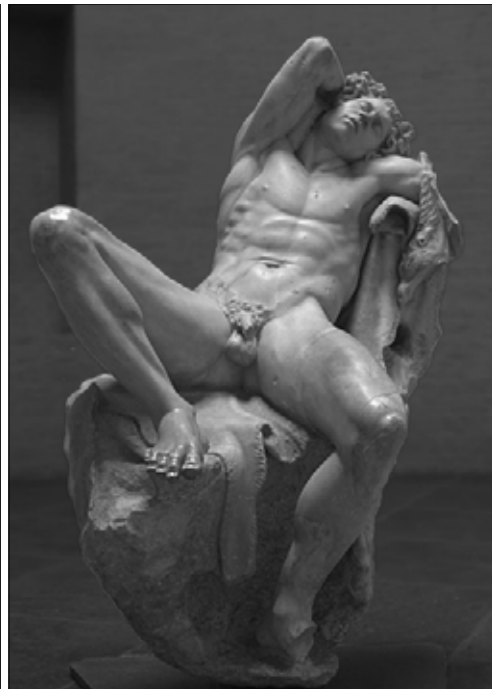
Kao materijal pri izradi kipova rabljeno je zlato i slonova kost. U najstarijem periodu figure su frontalno pozicionirane i simetrične. Tehnikom povlačenja uglova usnica na gore kipovi su dobili *arhajski osmijeh*. Likovi bogova i ljudi se ni početku ne razlikuju. Najpoznatije kiparsko djelo ovog doba je *Moskoforos*, a motiv je žrtvovanje teleta bogovima. Slikarska djela iz ovog doba nisu sačuvana.

Klasični period obilježen je gradnjom velikih građevina kao što je Partenon s prilaznim građevinama na Akropolu (Akropolis = gornji grad), ili Zeusov hram na Olimpu.

Partenon je nastao prvi, a zanimljivo je da ga je podigao Periklo koji je neposredno prije gradnje objekta osnovao građevnu komisiju 448. p.n.e kojoj su pripadali istaknuti arhitekti, kipari i slikari. Među njima je bio i Fidije, duhovni otac svih djela nastalih na Akropolu u to vrijeme. Gradnja je trajala devet godina, (447-438), a ukrašavanje je trajalo još šest godina po završetku objekta. Građevina u tlocrtu ima dimenzije 38,66 x 69,51 m s 10,5 m visokim dorskim stupovima. Središte hrama dominirao je 13

Moskoforos

Berberinski Faun

m visoki kip božice Atene, sačinjen od zlata i slonove kosti. U V. stoljeću Partenon je služio kao crkva. Godine 1456. Turci su od njega načinili džamiju. Kad su Venecijanci u ratu protiv Turaka pod zapovjedništvom grofa Konigsmarcka Turke opkolili, ovi su sve zalihe baruta i sve ugledne ljude strpali u džamiju na Partenonu, računajući kako se ovi neće usuditi napasti i razoriti hram. No to se ipak dogodilo i hram je u potpunosti uništen.

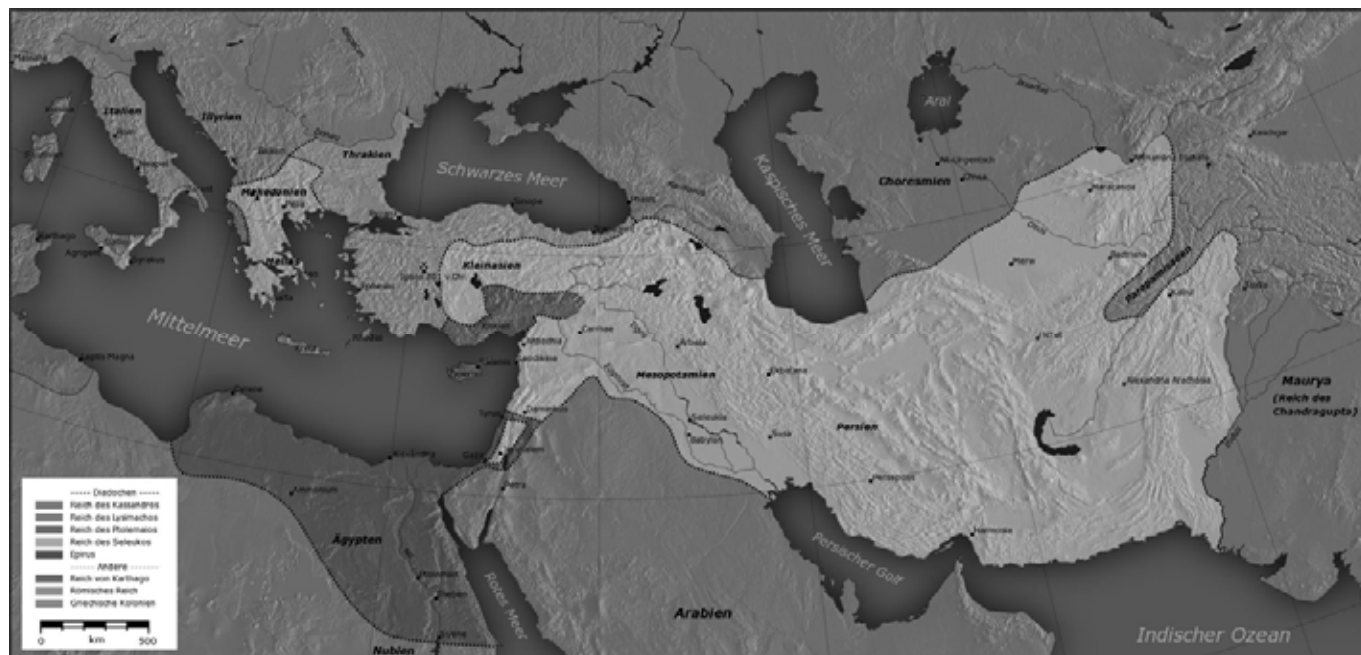
Po završetku Partenona podignut je prilaz Akropolu Propilej na kome je sagrađen mali hram Atene Nike Apteros (nike bez krila). Erehtejon, jedno od najljepših jonskih zdanja posvećeno je kultu Posejdona Erehteja i Ateni Poliji. Ratovi su tek bili započeli kada je godine 431. prije naše ere izbio 30-ogodišnji rat između Atene i Sparte. Tim ratom je gradnja objekta bila prekinuta, a godine 429. od kuge umire atenski diktator, državnik i vojskovođa Periklo. Tek

godine 404. Atena je primorana pristati na mir pun poniženja. Po gubitku rata ipak se uspjelo dovršiti Erehtejon u roku od dvije godine. ▶

Drahma novčić

Akropol

Helenistički svijet ca. 300. g. p.n.e.

Helenističko razdoblje se poklapa sa smrću Aleksandra Velikog 323. i traje sve do rimskog porobljavanja Egipta 30 g.p.n.e. Grčka kultura u tom periodu dominira svijetom. Dogodio se snažan razvoj analitičkih znanosti. Studira se građa ljudskog tijela kako bi se anatomski dosljedno prikazao svaki detalj.

Umjetnost polako pada pod utjecaj vladara čija se djela i osobe beskrajno veličaju. Objekti građeni u helenističkom periodu zadržavaju stupove, ali se sada pojavljuju svodovi i kupole kao no-

vi elementi koji će u mnogome revolucionirati graditeljstvo. Promjene u graditeljskoj praksi posljedica su utjecaja kultura s istoka. Ovi utjecaji se zorno osjećaju u literaturi, znanosti i umjetnosti.

Iz ovog perioda spomenimo kipove Homera, alegorijsko oslikavanje rijeke Nila i kip berberinski Faun, koji predstavlja čovjeka kako zavaljen na stijeni spava.

Iz ovog vremena potiče i statua Venera iz Mila, koja iskopana 1820. g. na

otoku Milosu. Po potpisu kipara Agesandrosa smatra se da ovo djelo potječe iz rodske škole.

S propasti država helenističkog istoka, nestaje i helenistička umjetnost. Od arhajskog perioda pa sve do propasti grčke države samo je kiparstvo prošlo sve faze razvoja, dok su na slikarskim djelima i u arhitekturi u razdoblju koje traje dulje od 6 stoljeća promjene jedva uočljive. ■

DALMATINCI SU TO UVIJEK ZNALI

IN VINO SANITAS

Piše Osvin Gaupp

"In vino veritas" (u vinu istina) je poznata latinska uzrečica. Ona kaže da čaša vina odrješi jezik, pa se reknu istine koje se u trijeznom stanju ne bi izgovorile. Nakon niza najnovijih istraživanja objavljenih u 2005. i 2006. godini moglo bi također reći "in vino sanitas" (u vinu zdravlje).

Prvo je naučni časopis *Journal of Biological Chemistry* (Žurnal biološke kemije) u studenom 2005. objavio da resveratrol, kemijski spoj koji se ubraja u takozvane antioksidante, pomaže uništavanju molekula bjelancevina koje su odgovorne za oboljenje od Alzheimerove bolesti. Alzheimerova bolest postepeno uništava mozgovne ćelije, pa je krajnji oblik bolesti totalna demencija odnosno narodno rečeno slaboumnost.

U veljači 2006 g. u časopisu *Current Biology* (Sadašnja biologija) istraživači talijanskog sveučilišta u Pisi objavili su rezultate pokusa na ribama sa istom supstancom: resveratrolom. Ti pokusi

su pokazali da resveratrol ne samo produljuje život, nego i da starije životinje koje su dobivale resveratrol daleko bolje pamte od onih u kontrolnoj grupi koja nije dobivala taj sastojak u hrani. Ti rezultati su potaknuli ista istraživanja na sisavcima. Pokusne životinje su bili miševi, kao što je to uobičajeno u farmaceutskoj industriji, a istraživanja su proveli Robert Sinclair, patolog medicinske škole u Harvard-u i Rafael de Cabo, član američkog Nacionalnog instituta za starenje.

U studiji objavljenoj 2. studenog 2006. na internetskoj stranici časopisa *Nature* autori dolaze do istog rezultata: miševi nadokanjeni resveratrolom žive oko 15 % duže. Robert Sinclair smatra da se pozitivni rezultati kod miševa mogu prenijeti i na čovjeka. Ispitivanja na tri grupe miševa, jedna hranjena normalno, druga sa vrlo masnom hranom i treća sa vrlo masnom hranom uz dodatak resveratrola, ukazuju na to da bi resveratrol kod čovjeka mogao biti efektivn u sprječavanju bolesti raka, srčanih oboljenja i diabetesa. To su bolesti od kojih se najviše umire, pa bi njihovo sprječavanje znatno pomaklo pro-

sječni životni vijek čovjeka.

E sada, kakve to veze ima sa vinom. Dobra je vijest za sve one koji si poslije jela vole priuštiti čašu vina, da vino sadrži najveću koncentraciju resveratrola od svih da sada poznatih prirodnih tvari. Loša je vijest za one koji preferiraju bijelo vino, da samo crno vino, i to čim crnije tim bolje, sadrži tu čudotvornu supstancu. To su Dalmatinci znali odavna, kada su uzgojili plavac i slične sorte vinove loze. Znači ne crveno francusko, nego crno dalmatinsko. Živili!

ZANIMLJIVA PRIRODA

DUPINI, PRIJATELJI ČOVJEKU, A ON NJIMA?

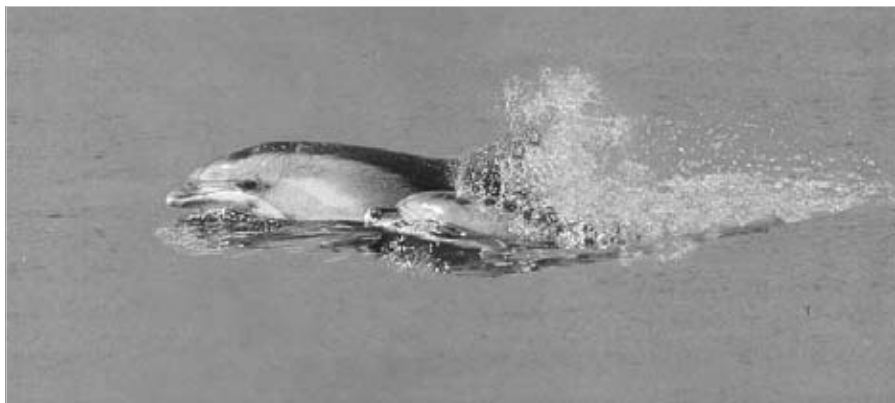
Piše Osvin Gaupp

Sa roditeljima sam kao dječak dvije godine odlazio na ljetovanje u Brela, prekrasno ljetovalište podno Biokova. Tu sam prvi puta vidio dupine i bio očaran tim prekrasnim životinjama. Tada je u južnom Jadranu još bilo mnogo dupina, jer su nas, desetak gostiju na idiličnoj plaži, razveseljavali i zadivljavali svaka dva do tri dana svojim akrobacijama u bračkom kanalu. U međuvremenu su dupini postali ne samo rijetki stanovnici Jadrana, već im i općenito prijete istrebljenje zbog ogromnih, kilometarski dugih, plutajućih ribarskih mreža. Jedan članak na internet stranici američkog naučnog časopisa Scientific American (vidi: Kako dupini spavaju), kao i ove godine objavljena zaštitna zona za dupine u lošinjskom akvatoriju (vidi tekst u okviru) dala mi je podstrek da čitatelje DO-a upoznam sa nekim zanimljivostima iz života tih fascinirajućih stvorenja.

Dupini (delphinidae) pripadaju zubnim kitovima (odontoceti) i najveća su obitelj iz reda kitova (cetacea), viših sisavaca koji stalno žive u vodi. Uglavnom dosežu veličinu od jedan i pol do četiri metra, ali orca, dupin sa bijelim pjegama, zna biti i 8 metara dugačak.

Dupini predstavljaju savršen sklad živog bića i njegovog životnog elementa, u ovom slučaju vode. Njihovo tijelo ima optimalnu formu za kretanje u vodi. Uz tu savršenu hidrodinamičnu formu, voda klizi niz tijelo dupina bez ikakvih vrtloga i kod najvećih brzina pružajući tako minimalan otpor. Tako nizak otpor vode se sa plovilima učinjenim od čvrstih tijela ni teoretski ne može postići. Kod dupina je to moguće jer se njegova elastična koža stalno lokalno prilagođava na tok i pritisak vode i tako se izbjegavaju vrtlozi. Osim toga dupini odbacuju gornji sloj kožnih stanica svaka dva sata. Ta stalna regeneracija kože daje joj posebnu glatkoću i također pridonosi da voda klizi uz manji otpor. Zahvaljujući svim tim prilagodbama dupini postižu brzinu do 55 km na sat, tako da mogu bez muke pratiti i ratne brodove.

Manje je poznato da se dupini pored dobrog vida orijentiraju dodatno i pomoću ultrazvuka, kao što to rade šišmiši, koji su inače slijepi. Princip se sastoji u tome da životinje periodički proizvode kratke zvučne signale visoke frekvencije (ultrazvuk) i na osnovu njihovih refleksija na predmetima odnosno životinjama dobiju sliku o okolini. (Na isti način se na brodovima mjeri dubina mora, a i radar radi na istom principu sa razlikom da odašilje radiosignale vrlo kratke valne dužine umjesto ultrazvuka). Za razliku od svijetla koje brzo gubi jačinu u vodi, zvuk se u tom mediju dobro rasprostire. Tako se smatra da se kitovi mogu sporazumijevati zvučnim signa-

Mladunče dupina u zavjetrini svoje majke

lima i na tisuću kilometara udaljenosti. Dupinima ta dodatna mogućnost viđenja okoline ultrazvukom posebno služi u lovu za lokaciju i slijed žrtve.

Dupini su socijalne životinje koje žive u grupi. U područjima sa mnogo hrane, grupe se mogu u koordiniranom lovu ujediniti u jednu grupu i sa do tisuću životinja. Međusobno se sporazumijevaju i koordiniraju lov pomoću različitih oblika zvuka. Najnovija istraživanja jedne njemačko-britanske istraživačke grupe vodi k zaključku da dupini imaju "imena". Ustanovili su da su se dupini u istraženju grupi identificirali sa osobnim nizom zvižduka, pri čemu nije visina tona odlučujuća nego broj i dužina zvižduka (kao Morzeovi znakovi). Tim, za svaku individualnu životinju karakterističnim zvučnim signalima, ne samo da su se dupini javljali, nego su i odgovarali, kad su ih drugi članovi grupe zvali njihovim signalom. Dakle, taj se individualni signal upotrebljava u smislu imena i predstavlja do danas jedinstveni fenomen u životinjskom carstvu. Unutar grupe dupini mogu razviti prijateljstva, što se posebice ispoljava u pomaganju bolesnom ili ozlijeđenom članu.

Dupini su jedni od najinteligentnijih životinja i imaju mozak koji je veći od čovječjeg. O njihovoj inteligenciji govori već prije spomenuti fenomen da imaju individualna imena. Taj fenomen ukazuje na mogućnost da imaju rudimentalnu spoznaju o samom sebi, što je osobina koja se do sada u životinjskom carstvu pripisivala samo čovjekolikim majmunima. Čovjekoliki majmuni su naime jedine životinje, koje raspoznaju samog sebe u ogledalu. Sve druge životinje, pa i one koje se smatraju inteligentnima kao pas i mačka, u ogledalu ne vide sebe nego nekog nepoznatog pripadnika vlastite vrste. Diana Reiss sa Columbia sveučilišta i Lori Marino sa Emory sveučilišta su 2001. g. izvele na dupinima istraživanja sa ogledalom. Pokazalo se da i dupini u ogledalu raspoznaju sami sebe. Time je potvrđeno da, uz čovjekolike majmune (naravno i uz čovjeka), pripadaju elitnom društvu živih bića koje posjeduju sposobnost samospoznaje. Ta svijest o samom sebi sigurno je kod čovjekolikih majmuna i dupina na daleko nižem nivou nego kod čovjeka,

ali je jedna kvaliteta koja ih uzdiže iznad svih drugih životinja.

Mnogi promatrači dupina govore o njihovoj posebnoj privrženosti čovjeku. Grčka i rimska mitologija i predaja, ali i očevdci (naučno neprovjereno) iz novijih vremena govore o slučajevima u kojima su dupini vidjeći čovjeka koji se utapa, doplivali do njega i dizali ga na površinu kako bi mogao udahnuti. To bi moglo potjecati iz njihovog instinkta da novorođeno mladunče dignu na površinu na prvi udisaj. Poštovanje i pozitivan odnos prema dupinu u antiknoj mitologiji našao je svoj nastavak u tituli "dolphin", dakle dupin, koju su stoljećima nosili francuski prijestolonasljednici. Te fascinirajuće životinje nažalost izumiru, jer se u lovu za ribom zapliću u kilometarski dugačke mreže ribara, pa ne mogu izroniti da udahnu zrak i ugrabu na grozan način. Zato je za pozdraviti proglašenje zaštićene zone za dupine u Jadranu (vidi poseban tekst). To je mali korak u pravom smjeru, a drugi, onaj pravi, bio bi proglašenje hrvatske privredne zone i zabrana talijanskim i slovenskim kočama uništavanja hrvatskog Jadrana. ■

ZAŠTIĆENO PODRUČJE ZA DUPINE

Ove, 2006. godine Hrvatska je proglasila akvatorij između otoka Cresa i Lošinja zaštićenom zonom za dupine.

To je prvo takvo zaštićeno područje u Sredozemnom moru.

U najvećem otočnom gradu, Velom Lošinju, svoje sjedište ima organizacija *Blue World* (plavi svijet) koja se aktivno zalaže za zaštitu dupina i drugih morskih životinja. Kod nje se mogu dobiti informacije o pravilnom ponašanju vlasnika jahti pri susretu sa dupinima.

U Velom Lošinju nalazi se i muzej za dupine.

PREUZETO IZ SERIJE "PITAJTE EKSPERTA" NA PORTALU ČASOPISA "SCIENTIFIC AMERICAN".

KAKO KITOVI I DUPINI SPAVAJU, A DA SE NE UTOPE?

Bruce Hecker, direktor akvarija u Charleston-u, SAD daje novo značenje izrazu "na pola zaspao"

Izabrao, preveo sa engleskog i prilagodio čitatelju laiku: Osvin Gaupp

Morski sisavci, kitovi i dupini, provode čitav svoj život u vodi. Postavlja se pitanje: kako onda mogu spavati, a da se ne utope? Promatranjem dupina u akvarijima i zoološkim vrtovima, kao i kitova i dupina u prirodi, ustanovljeno je da te životinje spavaju na dva osnovna načina: ili miruju u vodi u okomitom ili vertikalnom položaju, ili spavaju plivajući vrlo polako jedna uz drugu.

Pojedinačni dupini nekih vrsta mogu spavati dubokim snom, obično noću. Taj san se zove brvnarenje (engleski: logging), jer u tom stanju dupin naliči na na brvno koje pluta na vodi (slično našem izrazu: spava kao klada). Kada morski sisavci spavaju i plivaju istovremeno, a tako spavaju u većini slučajeva, onda je to stanje slično drijemežu. Mladunčad dupina ili kitova se odmara, jede i spava u "zavjetrini" majke koja pliva i vuče ih svojom vodenom strujom, što se naziva plivanje u odred. Majka se u stvari, u prvih nekoliko tjedana nakon poroda mladunčeta, ne smije odmarati nego mora stalno plivati. Kada bi prestala plivati mladunče bi počelo tonuti, jer nije rođeno sa dovoljno masti odnosno sala koje je potrebno za plivanje. Mladunče prvih tjedana praktički ne pliva samostalno, jer bi ga plivanje zamaralo i oslabilo, pa bi bilo manje otporno na infekcije ili napade. Odrasli dupini mužjaci, koji općenito putuju u parovima, često spavaju polagano plivajući bok uz bok. Ženke i mladunčad putuju u većim skupinama. Također se mogu odmarati u grupi ili se slože u parove za spavanje plivajući jedan uz drugoga. Kada dupini na taj način spavaju, onda zaspe samo jedna polovica mozga (na pola zaspao), dok druga ostaje budna, ali na razmjerno niskom nivou budnosti. Skladno tome i jedno oko ostaje otvoreno, i to ono nasuprot budne polovice mozga (u sisavaca, pa tako i čovjeka, mozgovne polovice i organi kojima one upravljavaju su povezani unakrsno, primjerice lijeva polovica mozga sa desnim okom). Na taj način budna strana pazi u toku plivanja na grabežljivce, zapreke i druge životinje. Kada spavaju u paru, slože se tako da su im oči na vanjskoj strani budne pa mogu paziti na obje strane. Budna polovica mozga signalizira potrebu za izronjavanjem kako bi dupin udahnuo svjež zrak. Nakon otprilike dva sata, mozgovne polovice za-

mijene uloge, pa ona koje je bila budna spava i obrnuto. Dupini uglavnom spavaju noću, ali uvijek sa prekidima nakon nekoliko sati sna. Te budne stanke iskoriste za lov na ribe ili hobotnice, koje se u to doba dižu iz dubina u više slojeve. Na osnovu EEG mjerenja (električni mozgovni signali) dupini provode, slično kao i čovjek, u prosjeku 33.4 % vremena u snu (8 h u jednom danu).

Morski sisavci za vrijeme sna moraju zadržati kontrolu nad otvorom za disanje kako se ne bi utopili. Otvor za disanje ima resicu, kojom ga životinja može voljno, tako se smatra, otvoriti i zatvoriti. Iako se o tome još uvijek raspravlja većina biologa smatra da dupin mora biti pri svijesti i budan kako bi mogao raspoznati da mu je otvor za disanje izvan morske površine.

Ljudi naravno mogu disati u bezsvijesnom stanju, jer naša podsvijest, odnosno mali mozak, upravlja disanjem automatski, t.j. bez naše volje. Usljed toga što dišni sistem kod dupina i kitova funkcionira voljom, a ne refleksom, oni dio mozga moraju zadržati u budnom stanju kako bi izašli na površinu i udahnuli zrak.

Razne druge prilagodbe omogućuju morskim sisavcima da daleko dulje zadrže dah nego drugi sisavci. Jednim udisajem uzimaju mnogo više zraka, jer su im pluća, u relaciji prema veličini tijela, puno veća. Zato jednim izdisajem i udisajem izmjene i daleko više zraka, a njihova crvena krvna tjelešca prenose i više kisika nego ona kopnenih sisavaca. Kada morski sisavci rone, njihov optok krvi opskrbljuje kisikom samo vitalne organe koji ne mogu bez konstantnog dovoda kisika: srce, mozak i mišići koji su potrebni za plivanje. Probava i svi drugi procesi moraju čekati. I na kraju te životinje podnose veći postotak ugljičnog dioksida u krvi od kopnenih sisavaca. Njihov mozak signalizira potrebu za udahom kod daleko višeg postotka ugljičnog dioksida nego što to primjerice čovjek može tolerirati. Dupini rone u prosjeku nekoliko minuta, ali kad

Dupin američke mornarice u akciji razminiranja. Slika je snimljena 13.08.2006. Prikazuje dupina kako iskače iz vode pored svog trenera za vrijeme treninga u arapskom zaljevu. Za peraju dupina pričvršćen je radio odašiljač pomoću kojeg trener može pratiti delfina kada je izvan vidika.

Fotograf: Brien Aho, U.S. Navy

zatreba, primjerice u lovu, a to znači u punoj fizičkoj napetosti, rone bez muke do 300 m dubine i u trajanju od 15 minuta. Mehanizmi koji upravljaju životnim funkcijama morskih sisavaca za vrijeme ronjenja, a koji predstavljaju prilagodbu na život u morskom okružju, pomažu i pri spavanju.

Morski se sisavci u stvari nikada ne utope u pravom smislu te riječi. Čovjek pod vodom nakon izvjesnog vremena ne može potisnuti refleks za udisajem i zato napuni pluća vodom i potone. Dupini i kitovi taj refleks nemaju, pa nikada neće pod vodom udahnuti i napuniti pluća vodom. Ako ne mogu pravovremeno isplivati na površinu morski sisavci se jednostavno uguše. Obzirom da se dupini i kitovi rađaju u vodi, prvi udisaj predstavlja problem. Majka mora novorođenče odmah dignuti na površinu i obično joj u tome pomažu druge ženke u grupi. Doticaj sa zrakom potakne mladunče na prvi, odlučujući udisaj. Ako mladunče nije pravovremeno na površini onda se uguši. Isti problem se javlja, ako se životinja uplete u ribarsku mrežu. U panici se često pokuša osloboditi roneći u dubinu i tada se uguši.

Očito spavanje u moru može predstavljati problem, ali morski sisavci su i to riješili. ■

POSAD JE POSAD POSLOVNI ŠVICARAC

Piše Osvin Gaupp

Pri podjeli zemlje Švicarac je slabo prošao, dobio je neuglednu i škrtu grudu. Usprkos toga on je hvalio Svevišnjeg i marljivo pokušao izvući što se može iz neplodnog tla. Bog je to želio nagraditi, posjetio ga i ponudio da će mu ispuniti tri želje.

Švicarac si je prvo poželio planine sa zelenim pašnjacima i šumama. I Bog to stvori i upita ga za slijedeću želju. Švicarac je zadivljeno gledao u suncu okupane bijele planinske vrhove, zelene padine i rekao: "E divno je to, ali nema nigdje vode". Bog se zamisli, i odjednom poteknu potoci i napune se jezera između planina. Švicarac očaran prekrasnom prirodom, promuća u nevjerici: "O Bože, smijem li stvarno izraziti još jednu želju?" "Da", odgovori Bog, "tako sam obećao".

Švicarac prijeđe pogledom zelene livade, žmirne očima i kaže: "Ovo sve je lijek za dušu, za odmor poslije rada, ali trebam nešto i za tijelo. Smijem li zamoliti za neku životinju, koja živi od trave koje tu ima sada u izobilju, a daje mlijeko?" I Bog stvori kravu. Švicarac nestrpljivo skakuće oko krave gledajući da li daje ono što si je poželio. Bog ga uputi kako se to radi i on je pomuze. A kako je bio vrući ljetni dan, a Bog se dobro

naradio i oznojio, kada vidje punu kantu mlijeka priupita Švicarca: "a bi li ja mogao dobiti čašu mlijeka?".

Švicarac mu smjerno pruži čašu i reče: "fünf Franken bitte!" (molim pet franaka).

Ovu anegdotu sam čuo početkom 70-godina od Finca koji je sa mnom radio i koji je bio pun predrasuda o Švicarcima, kao i mnogi drugi "Ausländeri". Tako naravno i ova anegdota izražava predrasudu. (Ovu primjedbom nisam stavio iz straha pred švicarskim zakonom protiv rasizma - on se i tako ne primjenjuje u slučaju kada se vrijeđa švicarski narod - nego iz uvjerenja).

S druge strane taj moj prijatelj Finac je bio živa potvrda za moju predrasudu o Fincima da rado piju. Pozvao on mene u saunu i usput primjetio kako bi trebalo nešto sa sobom ponijeti, a on da je čuo da se u našim krajevima radi šljivovica. Ja ponio punu bocu šljivovice od litre, a on ju svu sam popio i još uz to

pola kartona piva (ja drugu polovicu). Nisam vjerovao svojim očima da poslije toga može stajati na nogama. Ne samo da je hodao bez većih problema, nego je i bez predrasuda sjeo u auto kako bi se uputio u slijedeći restoran na tradicionalni susret sa zemljacima. Svaku nedjelju navečer si popiju čašu, dvije, reče i pozva i mene. Zahvalio sam mu se i uputio se kući pješke rekavši da osjećam silnu potrebu za svježim zrakom. Što je bila i istina, ali on se ipak malo uvrijedio. Tih njegovih čašu - dvije je bilo ipak malo više, jer slijedeći dan nije došao na posao. ■

DOBRO ŠTO SI UČINIO DANAS, SUTRA JE VEĆ ZABORAVLJENO

MAJKA TEREZIJA

Sakupio i sa engleskog preveo O. Gaupp

Božićni blagdanski ugođaj mnogima daje poticaj da sami sebi propišu jedno ili više načela, kojih bi se trebali držati od početka slijedeće godine kako bi bili bolji. Često to ostaje prazna riječ, često se ta načela zaborave nakon tjedan ili dva, ali ima navodno i slučajeva da su se ljudi stvarno promijenili na bolje. Barem nam tako sugerira Walt Disney sa svojim filmom "Božićna priča" u kojem bogati škrtac Dagobert postaje dobročinitelj siromašnima. U svakom slučaju vrijedno je pokušati.

Na zidu u sobi Majke Tereze, katoličke Albanke koja je sav svoj život posvetila najsiriromašnjima u Indiji, bila su napisana životna načela kojih se je ona očito i držala.

Čini mi se da ta načela odražavaju bit katoličke vjere, pa možda može neko od njih poslužiti onima, koji su odlučili u slijedećoj godini biti bolji.

Ljudi su nerazumni, nelogični i ego-centrični. - Oprosti im svejedno.

Ako si dobar, neki će ti podmetnuti koristoljublje i podmuklost. - Budi dobar svejedno.

Ako si uspješan, imat ćeš lažnih prijatelja i iskrenih neprijatelja. - Budi uspješan svejedno.

Ono što gradiš godinama, netko može preko noći uništiti. - Gradi svejedno.

Ako si vedar i veseo, neki su možda zavidni. - Budi veseo svejedno.

Dobro što si učinio danas, sutra je već zaboravljeno. - Radi dobro svejedno.

Daj svijetu najbolje što možeš, to nekima nikad nije dovoljno. - Daj najbolje svejedno.

Jer u konačnici, za sve što radiš Bog je mjerodavan. - Nikada to nisu bili oni. ■

24 PITANJA - 24 ODGOVORA

NAJOPASNIIJA OSOBA - LAŽAC!

Sakupio Damir Borovčak

Najljepši dan? - Današnji!

Najveća zapreka? - Strah!

Najlakša stvar? - Pogriješiti!

Najveća pogreška? - Odustati!

Korijen svih zala? - Sebičnost!

Najbolja zabava? - Rad!

Najgori poraz? - Obeshabrenje!

Najveći stručnjaci? - Djeca!

Najvažnija hrana? - Pričest!

Najveća radost? - Biti drugima koristan!

Najveća tajna? - Smrt!

Najveća mana? - Biti loše volje!

Najopasnija osoba? - Lažac!

Najgori osjećaj? - Mržnja!

Najbolji poklon? - Oproštaj!

Najpotrebnije? - Obitelj!

Najbolji put? - Pravedan put!

Najljepši osjećaj? - Unutarnji mir!

Najbolje prihvaćanje? - Osmijeh!

Najbolji lijek? - Optimizam!

Najveće zadovoljstvo? - Izvršen zadatak!

Najveća snaga? - Vjera!

Najpotrebnije osobe? - Svećenici!

Najljepše na svijetu? - LJUBAV! ■

BOŽANSKI PLOD JABUKA

Piše Draženka Perić

Dok ovo pišem vani je jesen. Čini mi se da ni jedna jesen do sada nije bila tako lijepa kao ova. Ugodna temperatura zraka, a priroda u prekrasnim bojama od zlatno žutih, crvenih pa sve do smeđih tonova. Sve je u znaku zrelih plodova.

Ispred prozora gledam stablo jedne jabuke. Grane se savijaju od težine crvenkastih plodova. Jabuka je najzdravije i najrasprostranjenije voće. Poznata je još od davnina. Zauzimala je važno mjesto u jelovniku od vremena starih Rimljana pa sve do današnjih dana.

Zbog njene ljekovitosti preporuča se svaki dan pojesti barem jednu jabuku. Vrlo je probavljiva jer sadrži i do 90 % vode u kojoj su sadržane i druge hranjive tvari: vitamini, minerali... Jabuka jača naš imunološki sustav, pomaže kod koncentracije i umora, u dijetalnoj prehrani je nezamjenjiva jer daje osjećaj sitosti, sprječava nastanak karijesa jer se 90% bakterija u ustima uništi jedenjem jabuke, a samo 60 % odstrani pranjem zuba. Možemo ju konzumirati na razne načine: najbolje svježu, zatim kao nadjev u raznim vrstama kolača, kuhanu kao dodatak masnim jelima radi lakše probave, u vidu soka od jabuka, jabučnog octa ili osušene u vidu jabučnih kolutića.

Ovaj božanski plod našao se u mno-

štvu recepata. Evo jednog kojega mogu pripremiti i muškarci:

SAVIJAČA OD JABUKA (APFELSTRUDEL)

Tijesto:

300 g glatkog brašna; 2 žlice ulja; 150-200 ml mlake vode sa prstohvatom soli.

Nadjev:

1.5 kg kiselih jabuka (Boskop); sok od jednog limuna; 50-100 g suhih grožđica namočite u rum; 50-100 g krušnih mrvica; 100 g nasjeckanih badema; 100 g šećera; šećer u prahu; vrećica vanilin šećera; cimet; 1 jaje (bjelanjce i žumanjce razdvojiti); malo mlijeka.

Prosijano brašno staviti u jednu posudu i napraviti malo udubljenje u koje prvo stavite ulje, a zatim polako dodajete mlaku vodu u kojoj ste rastopili sol. Tijesto izradite ručno ili el. mješalicom. Kad ste dobili glatko tijesto, podijelite ga na dva dijela (2 savijače), dobro ga premažite uljem i ostavite neko vrijeme stajati.

Za to vrijeme jabuke ogulite, izribajte i prelijte limunovim sokom, da ne bi postale smeđe. Dodajte krušne mrvice, vanilin šećer, grožđice, bademe, cimet i na kraju šećer. Sve dobro izmiješajte.

Na stolnjak posut brašnom stavite tijesto i lagano ga razvaljajte valjkom, poslije toga razvucite rukama od sredine prema kraju, pazite da tijesto bude svugdje podjednako tanko.

Tijesto premažite bjelancem, pospite krušnim mrvicama i rasporedite nadjev. Pomoću stolnjaka savijte sve u jednu rolu. S drugim dijelom tijesta napravite isto.

U nauljeni pleh stavite savijače i premažite ih odozgo sa prije pripremljenom mješavinom od žumanca s malo mlijeka.

Pecite u zagrijanoj pećnici na 180 stupnjeva sve dok savijače ne dobiju zlatnožutu boju (30-40 min.) Savijače izvadite, i mlake ili hladne poslužite posute šećerom u prahu. Možete dodati još i kuglu sladoleda ili kremu od vanilije. ■

BOSANSKI VICEVI

Rodio se sin

Muji se rodio sin, ali ga nisu pustili u bolnicu, pa on ispod prozora viče ženi: Je li muško ili žensko?

Fata: Sin je!!!

A Muji drago! A koliko je težak?

Fata: 3500 grama

Mujo: Mašala! A na koga je nalik?

Fata: Na jednog iz Busovače, ne znaš ga ti.

Na nudističkoj plaži

Prodaje Mujo sladoled na nudističkoj plaži. Prilazi mu jedna lijepa žena i traži sladoled. Gleda nju Mujo od glave do pete i daje joj sladoled.

Pita ga žena: Što je, zar nikad nisi vidio голу žensku?

A Mujo će njoj: Nije to, nego gledam odakle ćeš mi platiti.

Šalje babo novce

Došao Mujo u Berlin i pravo se zaputi u javnu kuću. Nakon što je vidio sve žene odabere Fatu i ode s njom u sobu. Pri odlasku ostavi 500 eura umjesto 100, kolika je bila tarifa.

Evo Muje i drugi dan i opet ode sa Fatom u sobu i opet ostavi 500 eura. Nakon što je i trećeg dana dao Fati 500 eura, upita ga ona:

- Je li Mujo, a što ti meni daješ sve po 500 eura, kad je tarifa 100?

- Pa jesi li ti Fata?

- Jesam.

- Iz Donjeg Vakufa?

- Da.

- Od oca Ibne?

- Da.

- E pa, poslo ti babo 1500 eura!

Gdje je raj?

Svađaju se Englez, Francuz i Mujo gdje se nalazio biblijski raj.

- Raj se nalazio u Engleskoj. Adam je bio Sir Adam, a Eva je bila Lady Eva! - kaže Englez.

- Ma nije, raj se nalazio u Francuskoj! Predjeli koji su opisani u bibliji odgovaraju onima koje mi imamo kod kuće, a i jabuke su naše omiljeno voće - kaže Francuz.

- Momci, u zabludi ste. Ja znam da se raj nalazio kod nas, i to u Foči. - kaže Mujo. - Jedino u Foči možeš dobiti ženske za jabuku!!!

Svjetionik

Došao Haso prvi put na more, pa nave-

čer stoji sa Fatom na rivi i uporno gleda u svjetionik.

- Baš su strpljivi ti svjetioničari, - kaže on Fati. - Sad sam baš brojao, 1283 puta je vjetar ugasio svjetlo i svaki put su ga ponovo upalili.

Haso u gostima kod Muje

Mujo, zašto ova tvoja psina reži na mene?

Uvijek on reži kad mu neko jede iz njegove zdjele! odgovori Mujo.

Obziran Mujo

Pita sudac za saobraćajne prekršaje Muju: - Kako ste mogli pregaziti 22 čovjeka?

Mujo: Otkazale mi kočnice na nizbrdici! Sudac: Pa zar niste mogli negdje skrenuti?

Mujo: Ma, jesam! Lijevo su bila 2 čovjeka, a desno na autobusnoj stanici njih 20. Pomislih, bolje pregaziti ovu dvojicu nego onih 20. I kad sam pregazio prvoga, ovaj drugi, idiot jedan, potrčao na drugu stranu k onima 20!

Ateist

Kako je Haso postao ateista? Ubio Mujo boga u njemu. ■

USPJEŠNO ORGANIZIRANE PRVE
HRVATSKE SVJETSKJE IGRE
**GLOBALNO SPORTSKO
NATJECANJE HRVATA**
Zadar 15.07. - 21.07. 2006.

Piše Dunja Gaupp

Osnivanjem Hrvatskog svjetskog kongresa (HSK) prije 13 godina (2. – 4. srpnja 1993.) ostvarena je ideja o povezivanju Hrvata širom svijeta. Danas, 13 godina poslije, HSK je uspio ostvariti svoj plan povezivanja mladih Hrvata iz iseljeničtva s onima u domovini i to kroz šport i zabavu.

U subotu, 15. srpnja 2006., otvorene su u Zadru prve Hrvatske svjetske igre (HSI) koje su okupile 700 mladih natjecatelja Hrvata iz cijelog svijeta.

Otvaranju HSI na Poljani Pape Ivana Pavla II. (Forumu) predhodilo je svečano euharistijsko slavlje u katedrali sv. Stošije koje je predvodio zadarski nadbiskup mons. Ivan Prenda.

Uz zvukove hrvatske himne u izvedbi Natali Lovrinov podignuta je hrvatska zastava. Skup su, između ostalih, pozdravili predsjednik HSK, prof. dr. Šimun Šito Ćorić, Antun Vrdoljak, počasni predsjednik Hrvatskog olimpijskog odbora i Katarina Fuček, ravnateljica Hrvatske matice iseljenika.

ŠARENILLO ZASTAVA

U mimohodu 25 ekipa zavijorile su se i zastave zemalja iz kojih su takmičari pristigli, što je bila jako lijepa slika. Zabavni dio programa u kojem su nastupili i mnogi mladi Hrvati iseljeničtva, uspješno su vodili Anđela Ćurković i Lobel Nižić. Divna topla noć doprinijela je dobrom raspoloženju pa će sudionicima igara kao i domaćinima zasigurno trajno ostati u ugodnom sjećanju.

Teško je reći tko je najzaslužniji da se ostvarila ova hvale vrijedna ideja o svehrvatskoj olimpijadi mladih, jer svi koji su se uključili u organizaciju dali su sve od sebe da ona uspije. A uspjela je, i još kako!

Ipak mislim da posebna zahvala treba biti izrečena cijeloj Zadarskoj županiji i Zadarskoj nadbiskupiji koje su svoje goste dočekale raširenih ruku. Izvandomovinski Hrvati bili su toplo primljeni i

ugošćeni, osjetili su se dobrodošlima, a to se ne zaboravlja.

Veliko je bilo ne samo oduševljenje mladih sportaša, njih 780 iz 25 zemalja svijeta u kojima žive Hrvati, nego i više od 2100 članova njihovih obitelji koji su s njima došli. Iz nekih obitelji pristigle su čak tri generacije!

Kćerka gospođe Linne Yelich, zastupnice u kanadskom parlamentu, takmičila se u plivanju. Govoreći o svojim utiscima rekla je: "shvatila sam da imamo kanadsku snagu i hrvatski ponos".

Svoju zahvalnost za sve lijepo što su tih dana doživjeli, učesnici i posjetitelji izrazili su završne večeri

skandiranjem "Šimune Šito, Šimune Šito....", tako dugo dok dr. Šimun Šito Ćorić, predsjednik HSK, nije došao na pozornicu. Nije mu preostao drugo doli obećati da će se napraviti sve kako bi ovaj lijepi projekt postao tradicija. ■

Hrvatska kulturna zajednica u CH
Kroatischer Kulturverein Schweiz

www.hkz-kkv.ch

hkzkkv@hkz-kkv.ch

Vodstvo udruge / Führungorgane

Upravni odbor / Vorstand:

Ivan Matarić, predsjednik
Dunja Gaupp, dopredsjednica
Babić Ivan, dopredsjednik
Ljupko Perić, tajnik
Mučnjak Đurđica

Nadzorni odbor / Kontrollstelle:

Franjica Kos, Draženka Perić, Ana
Župa

Kolektivni član / Kollektivmitglied:

Hrvatsko glazbeno društvo
"Tamburica", Vorarlberg

Počasni članovi / Ehrenmitglieder:

ing. Stipe Roščić,
dr. Vlado Šimunović,
prof. dr. Marko Turina,
† prof. dr. Žarko Dolinar,
† fra Lucijan Kordić,
† dr. Jure Petričević,
† prof. dr. Vladimir Prelog,
† dr. Tihomil Rađa

Važne adrese Wichtige Adressen

Veleposlanstvo RH

Thunstr. 45, 3005 Bern
Tel. 031 3520275, Fax: 0313520373
Konzularni odjel:
Tel. 031 3525080, Fax: 0313528059

Konzulat RH

Bellerivestr. 5, 8008 Zürich
Tel. 044 4228318, Fax: 044 4228354

Konzulat RH

Via Folletti 20, 6900 Lugano
Tel. 091 9666310,
Fax: 091 9672110

HRVATSKA DOPUNSKA ŠKOLA

Zürcherstrasse 48, 8953 Dietikon
telefon 044 212 65 44; fax 044 212 65 46
e-mail: hds-ch@bluewin.ch

HRVATSKI SVJETSKI KONGRES

Kroatischer Weltkongress
Präsident: prof. dr. Šimun Šito Ćorić
Untere Winkel 7, CH-4500 Solothurn
Tel. +41 32 62192022, Fax: +41 31 6219208
e-mail: scoric@swissonline.ch

HRVATSKI SVJETSKI KONGRES CH/FL

Kroatischer Weltkongress CH/FL
Franjica Kos, Tajnica
Postfach 3664, CH-8021 Zürich
Tel./FAX 055 2407258
e-mail: f.kos@bluewin.ch

POMOĆ TISKANJU DO

Srdačno zahvaljujemo
članovima i prijateljima
koji su svojim
dobrovoljnim prilogom
pomogli izlazak ovog
broja:

Biočić Ivo
Bogdan Čedomil
Cinzek Juraj M.
Čukulin D. & V.
Dragičević Jozo
Haramina A. & Đ.
Ilić Luka
Jablanović B.
Justinić Josip
Kralj-Abramović A.
Krčmar Augustin
Lesić Paula
Macukić Marija
Masek Tihomir
Mihic Dražen
Mlinarić Željko
Ptiček Žarko & Višnja
Rajić Pero
Schoch-Perković A.
Tudjina V. & D.
Vrban Antun

Narudžbenica kojom neopozivo naručujem:
(poštarina nije uračunata u cijenu)

Naslov	CHF	Kom.
<i>Vrijeme krivokletnika</i> , Miroslav Tuđman	35.-	
<i>Presvijetli i Rabin</i> , Miroslav Međimorec	30.-	
<i>Haaška formula</i> , Višnja Starešina	25.-	
<i>Predsjednik protiv predsjednika</i> , Zdravko Tomac	25.-	
<i>Ponoćne misli</i> , Zdravko Tomac	25.-	
<i>S one strane granice</i> , Š. Š. Ćorić	25.-	
<i>Ambra</i> , Ivan Aralica	50.-	
<i>Piše Sunja Vukovaru</i> , Miroslav Međimorec	35.-	
<i>Frankfurtska veza</i> , M. Međimorec	35.-	
<i>Anglo američki establishment</i> , Carroll Quigley (prijevod Emil Ćić)	45.-	
<i>Povijest hrvatskih neprijatelja</i> , Emil Ćić	35.-	
<i>Trećejanuarska Hrvatska</i> , Joško Čelan	25.-	
<i>Oteto zaboravu</i> , Joško Čelan	30.-	
<i>Oklevetani narod, Hrvati u BiH 1990.-2000.</i> Joško Čelan	25.-	
<i>Tajni rat UDBE protiv hrvatskog iseljeničtva</i> , Bože Vukušić	50.-	
<i>Priče iz didove brčine</i> , Mile Mudrović	20.-	
<i>Serbian myth about Jasenovac</i> , Josip Pečarić	50.-	
<i>Mein Vukovar lebt</i> , Peter Weibel	33.-	
CD "Zabranjena priča", Dario Plevnik	15.-	

Ime i prezime, adresa i telefon naručitelja:

Potpis: _____

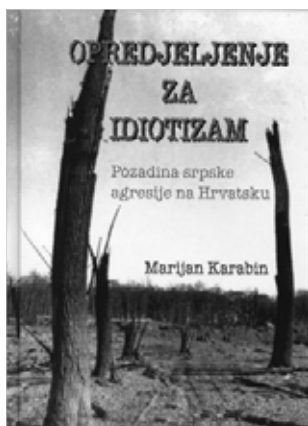
Narudžbenicu poslati na adresu:

Hrvatska kulturna zajednica
Kroatischer Kulturverein
Postfach, **8050 Zürich**

Knjige se mogu naručiti i na:
Fax: 056 2218208 ili E-Mail udruge

OPREDJELJENJE ZA IDIOTIZAM / ENTSCHEIDUNG FÜR DEN IDIOTISMUS

Knjigu profesora Marijana Karabina možete naručiti
izravno kod autora (25.- CHF bez poštarine)
Na telefon 052 / 625 40 85, mobitel 079 / 654 57
17, ili
E-Mail: m.karabin@gmx.ch

je poduzeće koje rješava Vaše probleme u svezi s računalnom tehnologijom neovisno o Vašoj naobrazbi, dosadašnjim znanjima i Vašoj životnoj dobi.

ABC-IS organizira temeljne, pojedinačne tečajeve za PC početnike i napredne korisnike.

Kod nas možete:

- dobiti odgovor na pitanje kakvo računalo Vam je potrebno za privatnu ili poslovnu uporabu
- naručiti računar i potrebnu informatičku opremu
- tražiti isporuku i instalaciju naručene opreme uključujući i umrežavanje i povezivanje s internetom

Telefon: 056 427 49 79

E-mail: info@abc-informatiksysteme.ch

Web: www.abc-informatiksysteme.ch

MALO SELO VELIKOGA SRCA KIRCHDORF

uključuje se u našu
veliku humanitarnu akciju

12. i 13. SVIBNJA 2007.

Dva dana puna iznenađenja, a cijeli prihod ide Crvenom križu Vinkovci za razminiranje i izgradnju dječijeg igrališta.

Više o cijeloj akciji pročitajte na stranicama 21 i 22.

Galerie
anixis
Baden Oberstadt

IZLOŽBA HRVATSKE NAIVE

VERNISSAGE
subota, 13.01.2007./17.00 h

FINISSAGE
subota, 27.01.2007./16.00 h

IZLAŽU POZNATA IMENA
HRVATSKE NAIVE

Izložba izvorne hrvatske umjetnost, bolje poznate pod imenom HRVATSKA NAIVA, jedinstvena je prilika da svojim prijateljima pokažete dio kulturnog bogatstva svoje domovine, a sebi možda ispuniti davnu želju postati vlasnikom jedne takve slike.

Iz knjige "Globalna djeca" čita osobno autorica gospođa Eva Burkard.

Čitanje će biti popraćeno koncertnim nastupom hrvatske djece, a prisutan će biti i mladi Hrvat, opisan u knjizi.

18. siječnja 2007. / 18.00 h
Villa Boveri, Baden

Hrvatski bal

10. veljače 2007. u Zürichu

biti će u znaku autohtonih Hrvata iz Slovačke
Kvartet Mire Šimeka pobrinuti će se za plesni ugođaj, a
muzičko-pjevačka grupa
ROSICA

upoznati će nas sa mnogim starim hrvatskim napjevima,
u Hrvatskoj odavno zaboravljenima

Rezervacije na telefon:
056 2224047 (Dunja Gaupp), 055 2407258 (Franjica Kos)

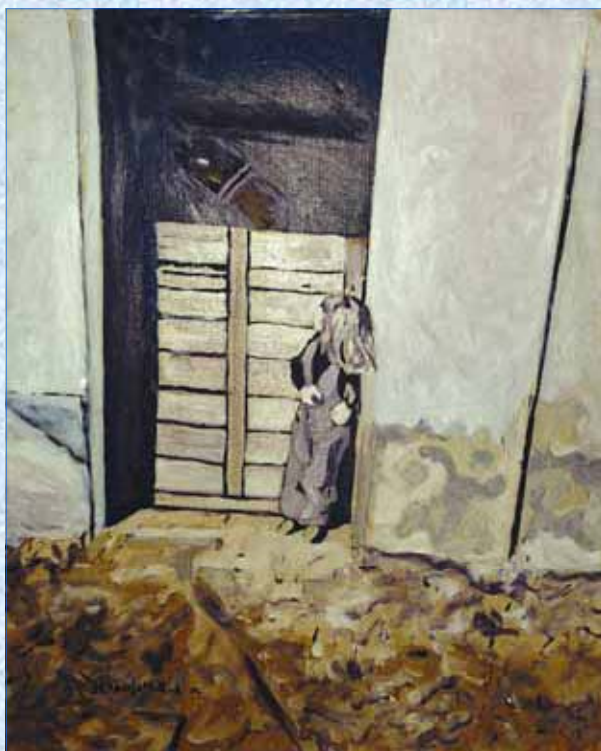
P.P./JOURNAL
CH-8050 ZÜRICH

AZB
CH-8050 ZÜRICH

GALERIJA

LEONARDO BUDIMLIĆ MAJNARIĆ

Rođen 10. kolovoza 1962. g. u Zagrebu. Završio Školu primjenjenih umjetnosti 1985. g. u Zagrebu. Diplomirao na Akademiji likovnih umjetnosti 1990. g. u Zagrebu, na slikarskom odjelu u klasi prof. Josipa Vasilija Jordana.

Član HDLU-a i Likum-a. Imao je niz samostalnih i skupnih izložbi.
Radio kao nastavnik likovne kulture u OŠ Voltino i u školi Zavoda za preodgoj maloljetnika Glina-Turopolje.
Godine 1990. dobio pohvalu znanstveno-nastavnog vijeća Akademije likovnih umjetnosti za svoj rad.
Sada djeluje i radi kao samostalni likovni umjetnik u Zagrebu.

SAMOSTALNE IZLOŽBE:

- 1976. Zagreb, PERMANENTA
- 1987. Zagreb, Omladinski kulturni centar
- 1991. Zagreb, Galerija *Izidor Kršnjavi* Škola primjenjenih umjetnosti
- 1993./94. Zagreb, Galerija *Kurija*
- 1994. Zagreb, Galerija *Contempora*
- Zagreb, Galerija *Ulrich*
- 1995. Zagreb, Knjižnica Slobodština
- 1997. Zagreb, Galerija *Kurija*
- 1998. Zagreb, Galerija *Spektar* Centar za kulturu Novi Zagreb
- 2006. Zagreb, Galerija *Vladimir Filakovac*

Kontakt adresa:
Aleja Božidara Magovca br. 30
RH – 10020 Zagreb
Telefon: 003851- 66-01-083,
091-2029770
e-mail: leoslik.com@vip.hr